

KINNITATUD
Keskkonnaamet
peadirektori 11.12.2019
käskkirjaga nr 1-2/19/14

Paljassaare hoiuala kaitsekorralduskava 2020–2029

Keskkonnaamet 2019

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. ÜLDANDMED	4
1.1. Ala iseloomustus	4
1.2. Maakasutus	6
1.3. Huvigrupid	8
1.4. Kaitsekord	8
1.5. Uuritus	9
1.5.1. Läbiviidud inventuurid ja uuringud	9
1.5.2. Riiklik seire	12
1.5.3. Inventuuride ja uuringute vajadus	13
2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID	14
2.1. Elustik	14
2.1.1. Linnud	17
2.1.2. Putukad	23
2.2. Kooslused	23
3. KÜLASTUSKORRALDUS	27
3.1. Olemasolev külastustaristu, tähised ja infotahvlid	27
4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA TEGEVUSKAVA	30
4.1. Tegevuste kirjeldus	30
4.1.1. Seired ja inventuurid	30
4.1.2. Taristu	31
4.1.3. Taastamis- ja hooldustööd	31
4.1.4. Eeskirjad, kavad	34
4.2. Tegevuskava	35
5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE	38
LISAD	42
Lisa 1. Paljassaare hoiualal kehtiv kaitsekord	42
Lisa 2. Väärtuste koondtabel	45
Lisa 3. Kaitsekorralduskava avalikkuse kaasamise materjalid	53
Lisa 4. Ulatuslike loodusõnnetuste likvideerimine ja metsakahjustuste leviku tõkestamine kaitseala piiranguvööndis ja hoiualal	56
Lisa 5. Fotod	
Lisa 6. Koondatud hoiuala linnustiku arvukus eelnevate uuringute tulemusel	60
Lisa 7. Eelneva kaitsekorraldusperioodi (2008-2016) kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine	60

SISSEJUHATUS

Vastavalt looduskaitseseaduse §-le 25 on kaitsekorralduskava kaitstavate loodusobjektide alapõhise kaitse korraldamise aluseks. Kaitsekorralduskava annab soovitusel kaitseala valitsejale kaitse-eesmärkide saavutamise parimatest viisidest, kuid ei loo õigusi ega kohustusi kolmandatele isikutele.

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti kodulehel.

Käesoleva Paljassaare hoiuala (Paljassaare linnuala) kaitsekorralduskava (edaspidi ka *KKK*) eesmärk on:

- anda lühike ülevaade hoiualast (edaspidi ka *ala*) – selle kaitsekorraldusest, kaitse-eesmärkidest, rahvusvahelisest staatusest, maakasutusest, huvigruppidest ning alal läbiviidavast riiklikust seirest;
- analüüsida ala eesmärke ning anda hinnang iga põhiväärtuseks oleva liigi, elupaiga vm väärtuse seisundile;
- arvestades alale seatud eesmärke, määrata mõõdetavad kaitse-eesmärgid ja kaitsekorralduse oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks ning 30 aasta perspektiivis;
- anda ülevaade peamistest väärtusi mõjutavatest teguritest, kirjeldada kaitseks vajalikke meetmeid koos oodatavate tulemustega;
- määrata põhiväärtuste säilimisele, taastamisele ja tutvustamisele suunatud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimise plaan koos tööde mahu, koha ja ulatuse kirjeldusega;
- luua alusdokument kaitseala kaitsekorralduslike tööde elluviimiseks.

Kaitsekorralduskava koostamisel toimus kaasamiskoosolek 29.11.2019 Keskkonnaameti Harju kontoris (Viljandi mnt 16). Kaitsekorralduskava tööversioon saadeti elektroonselt ettepanekuteks maaomanikele, kohalikule omavalitsusele ja Riigimetsa Majandamise Keskusele ning avalikustamise teade ilmus 15.11.2019 maakondlikus lehes Harju Elu.

Kava koostas Keskkonnaameti looduskaitse osakonna kaitse planeerimise büroo kaitse planeerimise spetsialist Tanika Ojasild (tel 5699 5307, e-post: tanika.ojasild@keskkonnaamet.ee). Kava on koostatud projekti CoastNet Life raames.

Vabariigi Valitsuse 16. juuni 2005. a määrusega nr 144² võeti ala kaitse alla Paljassaare hoiualana. Määruse nr 144 järgi on hoiuala kaitse-eesmärk Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ³ I lisas nimetatud linnuliikide ja I lisas nimetatata rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Liigid, kelle elupaika kaitstakse, on: luitsnökk-part (*Anas clypeata*), piilpart (*Anas crecca*), rägapart (*Anas querquedula*), rääkspart (*Anas strepera*), tuttvart (*Aythya fuligula*), hüüp (*Botaurus stellaris*), sõtkas (*Bucephala clangula*), soorüdi ehk soorisla (*Calidris alpina*), kõvernokk-rüdi ehk kõvernokk-risla (*Calidris ferruginea*), värbrüdi ehk värbrisla (*Calidris temminckii*), väiketüll (*Charadrius dubius*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), aul (*Clangula hyemalis*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), kümnokk-luik (*Cygnus olor*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), jääkoskel (*Mergus merganser*), väikekoovitaja (*Numenius phaeopus*), sarvikpütt (*Podiceps auritus*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), täpikhuik (*Porzana porzana*), rooruik (*Rallus aquaticus*), hahk (*Somateria mollissima*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), tumetilder (*Tringa erythropus*), mudatilder (*Tringa glareola*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*), kiivitaja (*Vanellus vanellus*). Lisaks on Paljassaare hoiuala kaitse-eesmärgiks suur-kuldtiib (*Lycaena dispar*) ja tema elupaikade kaitse.

Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615⁴ lisa 1 punkti 1 alapunktist 40 hõlmab kaitseala Paljassaare linnuala (EE0010170), kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju loodusala kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

Paljassaare linnuala pindala on keskkonnaregistri⁵ andmetel 277,9 ha, mis kattub täielikult Paljassaare hoiualaga. Paljassaare linnuala kaitse-eesmärgiks on järgnevad liigid: rästas-roolind (*Acrocephalus arundinaceus*), luitsnökk-part (*Anas clypeata*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), rägapart (*Anas querquedula*), rääkspart (*Anas strepera*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), sõtkas (*Bucephala clangula*), soorisla ehk soorüdi ehk rüdi (*Calidris alpina*), kõvernokk-risla ehk kõvernokk-rüdi ehk rüdi (*Calidris ferruginea*), värbrüdi ehk rüdi ehk värbrisla (*Calidris temminckii*), väiketüll (*Charadrius dubius*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), aul (*Clangula hyemalis*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), tuuletallaja (*Falco tinnunculus*), lauk (*Fulica atra*), sookurg (*Grus grus*), punaselg-õgija (*Lanius*

²Vabariigi Valitsuse 16. juuni 2005. a määrus nr 144 „Hoiualade kaitse alla võtmine Harju maakonnas”. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/914592?leiaKehtiv>.

³Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ, 30. november 2009, loodusliku linnustiku kaitse kohta. Kättesaadav: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:020:0007:0025:ET:PDF> (viimati vaadatud 14.10.2019).

⁴Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri. Vabariigi valitsuse korraldus nr 615. 5.08.2004 // RTL 2004, 111, 1758. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/790098> (viimati vaadatud 14.10.2019)

⁵Keskkonnaregister. Kättesaadav: <http://register.keskkonnainfo.ee/envreg/main> (viimati vaadatud 14.10.2019).

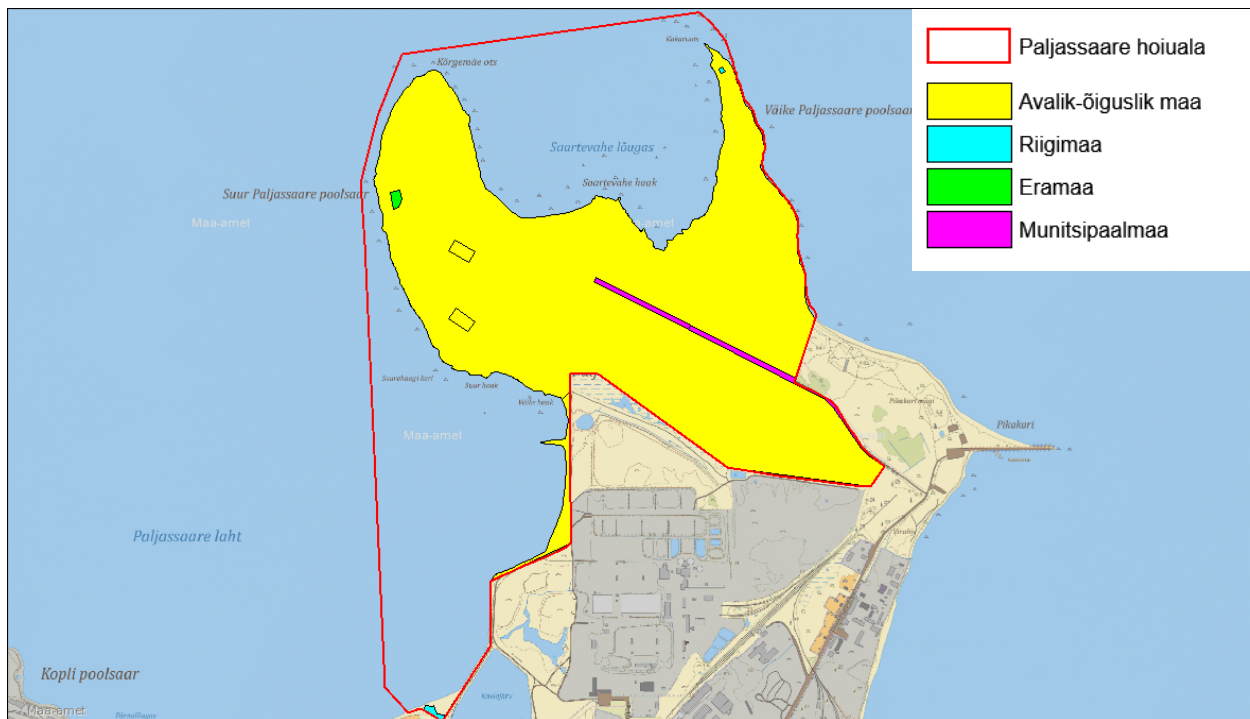
collurio), kalakajakas (*Larus canus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), väikekoskel (*Mergus albellus*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), väikekoovitaja (*Numenius phaeopus*), veetallaja (*Phalaropus lobatus*), tutkas (*Philomachus pugnax*), täpikhuik (*Porzana porzana*), rooruik (*Rallus aquaticus*), kaldapääsuke (*Riparia riparia*), hahk (*Somateria mollissima*), väiketiir (*Sterna albifrons*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), tumetilder (*Tringa erythropus*), mudatilder (*Tringa glareola*), heletilder (*Tringa nebularia*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*).

1.2. MAAKASUTUS

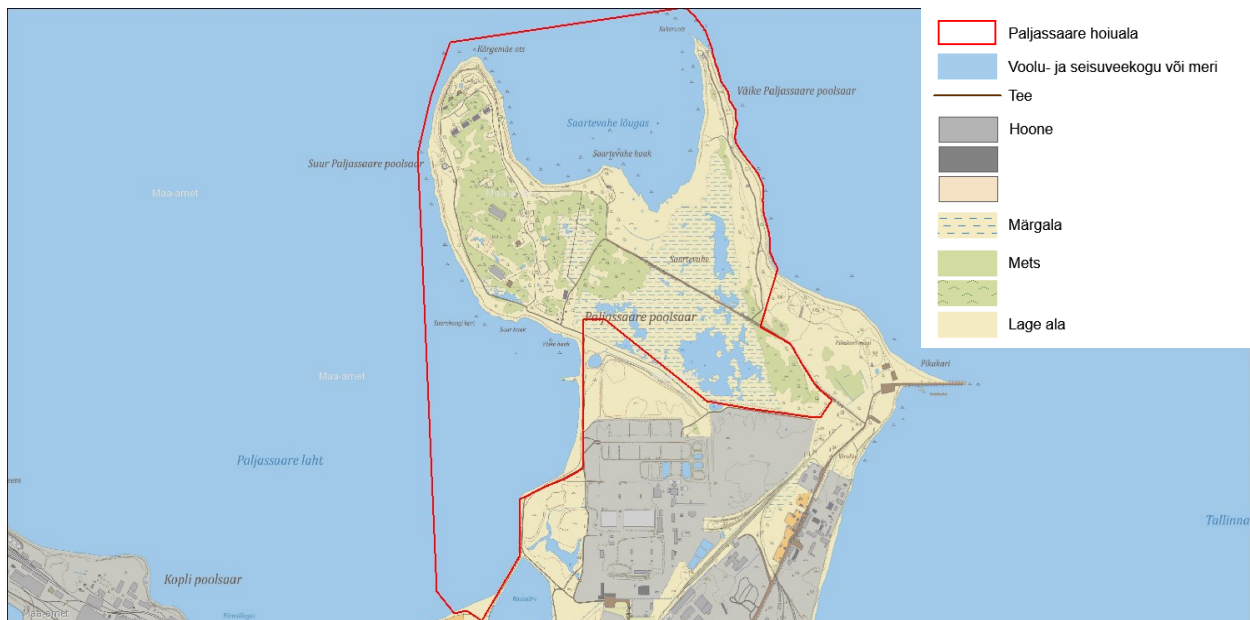
Paljassaare hoiuala pindala on 277,9 ha ja sellest jääb riigimaale 0,2 ha (0,08%), eramaale 0,3 ha (0,12%), munitsipaalmaale 1,8 ha (0,65%) ja avalik-õiguslikule maale 133,4 ha (48%) (joonis 2). Ülejäänud hoiuala pindala moodustab meri, mis jääb Eesti territoriaalvetesse (142,2 ha, 51,2%). Riigiomandisse kuuluvate maade haldajateks on Veeteede Amet ja Maa-amet. Avalik-õiguslike maade ja munitsipaalmaade haldajaks on Tallinna linn.

Hoiuala kõlvikuline jaotus (joonis 3) on järgmine: meri 141,2 ha (50,8%), märgala 36,4 ha (13,1%), seisuveekogu 9,5 ha (3,4%), puittaimestikuga ala 30,4 ha (10,9%) ja muu lage ala 60,3 ha (21,7%). Lisaks jääb hoiualale väikese pindalaga õuemaa, vooluveekogu, hoonetega maa ja tee kõlvikud. Hoiuala maa sihtotstarve jaguneb peamiselt üldkasutatavaks, transpordi, ühiskondlike ehitiste ja sihtotstarbena maaks.

Alal paiknevad endised militaarehitised, Saartevahe järv (keskkonnaregistri kood VEE2001240) ja Paljassaare järv (VEE2001230), järvikud ning kraavid, kuid puuduvad asustatud ja asustamata eluhooned. Väike-Paljassaare poolsaare tipus paikneb Veeteede Ameti laevaliikluse jälgimise radaritorn ning läänerannikul paiknevad puhastatud reovee survetorustikud ja hoiualal asuval eramaal (AS Tallinna Vesi maaüksusel) kaldakaev koos süvamerelase torustike algusega. Hoiualale jääb Paljassaare tee ning teised väiksemad teed ja jalgrajad ning üks mitteametlik supelrand, mida kaitseala külastajad aktiivselt kasutavad. Hoiuala ümbritseb peamiselt meri ning Tallinna reoveepuhastusjaama territoorium.

Joonis 2. Maaomand Paljassaare hoiualal. Joonise alus: Eesti põhikaart, Maa-amet, 2019.

Joonis 3. Paljassaare hoiuala kõlvikulise jaotuse teemakaart. Joonise alus: Eesti põhikaart, Maa-amet, 2019.

1.3. HUVIGRUPID

- **Keskkonnaamet** – hoiuala valitseja. Keskkonnaameti eesmärk on tagada ala eesmärgiks olevate väärtuste soodne seisund.
- **Maa-amet** – riigi maapoliitika elluviimine hoiualal.
- **Veeteede Amet** – ohutu veeliikluse tagamine hoiualal, hoiualal asuva radari hooldus- ja remonttööde teostamine.
- **Tallinna linn** – huvitatud hoiuala loodusväärtuste hoidmisest, kaitsest ja tutvustamisest ning puhkeväärtuste säilimisest ja kasutamisest.
- **Keskkonnainspeksioon** – korraldab järelevalvet kaitstavatel loodusobjektidel.
- **Maaomanikud ja kohalikud elanikud** – soovivad maaomandit kasutada ja näha korrastatud maastikku.
- **Loodushuvilised** – huvitatud ala loodusväärtuste säilimisest.
- **Keskkonnaagentuur** – riikliku seire korraldamine.
- **Riigimetsa Majandamise Keskus** – praktiliste looduskaitsetööde teostamine riigimaadel.
- **Eesti Ornitoloogiaühing** – huvitatud hoiualal lindude uurimisest, kaitsest ja tutvustamisest.
- **AS Tallinna Vesi** – elutähtsa teenuse (puhas joogivesi, reoveepuhastus) osutamine, hoiualal asuvate rajatiste hooldus- ja remonttööde teostamine.

1.4. KAITSEKORD

Hoiuala moodustati Vabariigi Valitsuse 16. juuni 2005. a määrusega nr 144. Hoiualade kaitsekord on sätestatud looduskaitseadusega⁶. Hoiuala on elupaikade ja kasvukohtade kaitseks määratud ala, mille säilimise tagamiseks hinnatakse kavandatavate tegevuste mõju ja keelatakse ala soodsat seisundit kahjustavad tegevused.

Hoiualal on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati ning kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi.

Hoiualal on metsaraie keelatud, kui see võib rikkuda kaitstava elupaiga struktuuri ja funktsioone ning ohustada elupaigale tüüpiliste liikide säilimist. Arvestades kaitse-eesmärki, võib hoiuala valitseja metsateatise menetlemisel seada tingimusi raie aja ja tehnoloogia osas. Kui kavandatav uuendusraie ei kahjusta hoiuala kaitse-eesmärkide säilimist ning nende struktuuride ja

⁶Looduskaitseadus¹. RT I 2004, 38, 258. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/LKS> (viimati vaadatud 14.10.2019).

funktsioonide toimimist, on hoiualal lubatud lageraie langi suurus kuni kaks hektarit ja laius kuni 30 meetrit ning turberaie langi suurus kuni viis hektarit.

Hoiualal kavandatava tegevuse mõju elupaikade ja liikide seisundile hinnatakse keskkonnamõju hindamise või eelhindamise käigus või hoiuala teatise menetlemisel.

Lisaks jääb Paljassaare hoiuala projekteeritavale Paljassaare looduskaitsealale. Projekteeritava Paljassaare looduskaitse- ja loodusala moodustamise ettepanek tehti 2009. aastal Tallinna Linnuklubi poolt. Tallinna Linnuklubi põhjendab, et uuringute tulemustest nähtub, et Paljassaare hoiuala ei hõlma Paljassaare looduslikku kompleksi terviklikult ning mitmete kaitstavate liikide puhke-, toitumis- ja elupaigad jäävad hoiuala piiridest väljapoole ja seetõttu pole tagatud hoiuala kaitse-eesmärkide saavutamine. Tegemist on 2083 ha suuruse alaga, mis hõlmab tervikuna praegust Paljassaare hoiuala ning laieneb peamiselt merealale. Käesoleva kaitsekorralduskavaga ei analüüsita detailselt projekteeritava ala liitmist hoiualaga ning kaitstava ala muutmist Paljassaare looduskaitsealaks. Hoiuala laiendamist, kaitse-eesmärkide ning looduskaitsealaks muutmist tuleb eraldiseisva menetluse raames kaaluda lähiaastatel (täpsemalt ptk-s 4.1.4).

Projekteeritaval Paljassaare looduskaitsealal tuleb arvestada looduskaitseaduse § 8 lõikega 6, mille alusel on haldusorganil õigus peatada haldusakti andmise menetlus (nt ehitusluba või vee-erikasutusluba). Haldusakti andmise menetlus peatatakse kuni loodusobjekti kaitse alla võtmise või kaitse alla võtmisest keeldumise otsuse tegemiseni, kuid mitte kauemaks kui 28 kuuks haldusakti andmise menetluse peatamise otsuse tegemisest arvates.

1.5. UURITUS

1.5.1. LÄBIVIIDUD INVENTUURID JA UURINGUD

Alal on keskkonnaregistri alusel registreeritud viis kaitsealust liiki: suur-kuldtiib (*Lycaena dispar*, III kaitsekategooria), kirjuhahk (*Polysticta stelleri*, II), jumalakäpp (*Orchis mascula*, II), rand-seahernes (*Lathyrus japonicus*, III) ja roosa merikann (*Armeria maritima* III). Välitöödel leiti Väike-Paljassaare poolsaare tippu viiva tee servast veel mitmes kohas roosat merikanni. Kuivõrd intensiivsem õitsemisperiood oli lõppemas, ei kaardistatud konkreetseid kasvukohti. Seetõttu planeeritakse kaitsekorralduskavas roosa merikanni kasvukohtade täpsemat kaardistamist.

Kuigi alal on täheldatud mitmeid kaitsealuseid pesitsevaid linnuliike, pole enamikke leiukohti keskkonnaregistrisse kantud, mistõttu ei saa hetkel kaitsekorralduskavas sätestada konkreetseid pesitsuskohapõhiseid pindalalisi eesmärke liikide kaitseks. Tulevikus tuleb teostada täiendav inventuur pesitsuskohtade kaardistamiseks ning selle alusel tuleb ka keskkonnaregistris täiendada. Samuti tuleb edaspidi teistegi erinevate uuringute tulemustel leitud kaitsealused liigid kanda keskkonnaregistrisse.

Paljassaare hoiualal on tehtud mitmeid uuringuid, mille raames on uuritud erinevaid elustikurühmi ja elupaikasad, hinnatud külastuskoormust ning maastike ja veekogude taastamistööde vajalikkust. Erinevad uurimistööd on toodud välja alljärgnevas tabelis 1 ning nende tulemusi on läbivalt kasutatud kaitsekorralduskavas.

Tabel 1. Paljassaare hoiuala kohta tehtud uuringud/tööd

Töö nimetus	Valmimise aasta	Kokkuvõtlikud tulemused
1) Külastusuuringut kokkuvõttev aruanne 2) Paljassaare hoiuala külastajate aruanne (Report on the visitors to Paljassaare Special Conservation Area)	2018	Kõrge külastuskoormusega ala. 2018. aasta mais 21 205 külastajat. Ilusate ilmadega tunduvalt suurem koormus. Kaitseala külastajad soovivad õppida tundma loodust, kuulata loodushääli, vaadelda elustikku ning nautida vaateid roheluses.
3) Avamaastike taastamine Paljassaare hoiualal	2018	Säilinud rabakonna asurkond, nende elupaiga kvaliteet kehv. Mitmed alal esinevad või minevikus pesitsenud liigid seotud avatud maastikega. Oluline on elupaikade taastekkeks luua tingimused. Selleks antud soovitusel ala kaitsekorralduslikeks töödeks. Tehtud töö tulemusi kajastatakse käesolevas kavas täpsemalt ptk-s 4.1.3.
4) Kiililistest Paljassaarel	2016	Palju sobivaid elupaiku hoiualal. Leiti 14 eriliiki. Levinuim oli seenliidrik ja sügis-tondihobu. Ühtegi kaitstavat ja haruldast kiililiiki Paljassaarel ei kohatud. Antud soovitus elupaiku säilitada ja taastada.
5) Nahkhiire inventuur Rocca al Mare ja Paljassaare vaatlusaladel Tallinnas	2016	Suve jooksul läbiviidud transektloenduste käigus ei kohatud alal ühtegi nahkhiirt, kuid automaatregistraatoriga registreeriti juuli alguses ühe öö jooksul 123 nahkhiire möödalendu. Võib viidata asjaolule, et nahkhiire poolt kasutatavad alad asuvad Paljassaarel raskesti ligipääsetavates piirkondades (näiteks roostikud). Peamine liik oli tavaline ja laialt levinud põhjanahkhiir.
6) Paljassaare hoiuala naabrusesse koostatavate DP-de elluviimisega kaasneva Paljassaare hoiuala täiendava külastuskoormuse hinnang	2012	Planeeringu järgi moodustuks uus asustusüksus, mida võrreldakse Pirita linnaosaga. Külastuskoormus suureneks märgatavalt.
7) Paljassaare hoiuala ja selle ümbruse rannikumere elupaikade	2008	Võib leida: mereveega üleujutatud liivamadalad, mõõnaga paljanduvad mudased

uuring		ja liivased laugmadalikud ja karid. Väga liigirikas mere piirkond tingitud elupaikade mitmekesisusest. Väärtuslikumad merisiig ja lest, 33 liiki põhjaloomi, 22 liiki põhjataimi. Üldhinnang ökoloogilisele seisundile on kesine.
8) Paljassaare hoiuala linnustiku seire	2008	Täheldatud 106 erinevat linnuliiki alal pesitsemas/lendamas/peatumas/talvitumas, mis näitab ala olulisust erinevatel perioodidel paljudel lindudele.
9) Paljassaare järve pinnaseuuringud	2008	Järve ökoloogiline seisund inimtegevuse mõjul pidevalt halvenenud ja pindala vähenenud. Soovitav võrdlemisi madalat järve puhastada setetest ning süvendada.
10) Paljassaare järve kinnikasvamise dünaamika ja roostiku toitelus	2008	Roostikuala on laienenud vahemikus 2003–2006 kõige ulatuslikumalt. Järve pillirookogumike toitelus on kõrgem kui mujal Eestis. Tallinna reoveepuhastusjaam mõjutab oluliselt. Soovitav järve puhastada setetest ning süvendada.
11) Suur-kuldtiiva seire Paljassaare hoiualal	2007 ja 2008	Leiti valmik ja üks isane liblikas ning söödud obliktaimed annavad alust arvata, et liik jätkuvalt esineb seal. Tugevad kimalaste populatsioonid.
12) Paljassaare hoiuala soontaimed	2003, 2005 ja 2006	370 soontaime liiki, mh 9 kaitsealust, oluline on jõgioblika säilimine (Saartevahe haagil, suur-kuldtiiva röövikute toit).
13) Kahepaiksete, roomajate ja nahkhiirte eeluuring Paljassaare linnualal	2005	Tähnikesilik, rabakonn, nastik, arusisalik. Kõik need liigid on antud elupaikades suhteliselt tüüpilised ja tavalised.
14) Putukate uuring Paljassaare linnualal	2005	Leiti suur-kuldtiib. Rahuldav liigirikkus kaitsealuste kimalaste ja kägukimalaste osas.
15) Põhja-Tallinna üldplaneeringu Natura hindamine	2014	Ecobay ja kasiinosaare ning rannapromenaadi rajamine on olulise mõjuga linnualale, mistõttu tuleks nende arenduskavade menetlemine lõpetada. Vajalik linnuala kaitsekorralduskava uuendamine, sobiva kaitsekorra ja piiride kehtestamine ning ettevalmistused elupaikade taastamise ja hooldamise ning küllastuskorralduse optimeerimise tegevuste elluviimiseks.

16) Paljassaare hoiuala linnustik 2019. aasta kevadel	2019	Haudelinnustikust niidualal 29 erinevat liiki 47 haudepaariga. Tõenäolistest pesitsejatest III kaitsekategooria linnuliike alal kolm: rooruik (1 paar), väiketüll (1 paar), hänilane (3 paari). Rändel peatujaid loendatud 17 erinevast liigist 230 isendit. Tähelepanuväärne peatus- ja toitumisala sookiurile (kuni 75 isendit), hänilasele (kuni 40 isendit), tikutajale (kuni 12 isendit) ja mudatildrile (20 isendit). Rannaniidu taastamine on andnud esmase linnukaitselise efekti. Antud soovitus esimesel võimalusel rannaniidu servaaladelt puistut eemaldada, kajastatakse käesolevas kavas täpsemalt ptk-s 4.1.3.
17) Paljassaare hoiuala kahepaiksete uuring	2019	Uuriti 60 väikeveekogu, sellest hoolimata leiti uurimisalalt vaid 1 rabakonna noorloom ja 1 tähnikesiliku noorloom, roomajatest kohati nastikut ja arusisalikku. Kahepaiksete sigimist ei tuvastatud. Märgalade ja väikeveekogude kvaliteet on väga madal. Enamus veekogudest on võsastunud ja varjulised ning mudastunud. Soovitus puhastada veekogusid mudast ja võsast, kajastatakse käesolevas kavas täpsemalt ptk-s 4.1.3.
18) Paljassaare hoiuala elupaikade inventuur	2011, 2017	2011. aastal kaardistatud liivased ja mudased pagurannad, rannikulõukad, esmased rannavallid, püsitaimestuga liivarannad, soostuvad ja soo-lehtmetsad ning 2017. aastal rannaniit ja loopealsed. Kuna Paljassaare hoiuala ei ole loodusala, siis ülaltoodud kooslused ei ole alal kaitse-eesmärgiks. Täpsemalt käsitletud hoiuala koosluseid ptk-s 2.2.

1.5.2. RIIKLIK SEIRE

Paljassaare hoiualal või sellega osaliselt kattuv alal seiratakse kahepaikseid ja roomajaid (seirejaama keskkonnaregistri kood SJB2702000), tehakse kesktalvist veelinnuloendust (SJB0801000) ning seiratakse ohtlikke aineid meres (SJA7720000)⁷.

⁷ Seireveeb. Keskkonnaagentuur. Kättesaadav: <http://seire.keskkonnainfo.ee/> (viimati vaadatud 16.10.2018).

Kahepaiksete ja roomajate seirejaam on registrisse kantud 2018. aastal ning seni riiklikku seiret selles jaamas pole tehtud. Ohtlike ainete (keskmise sisaldus ahvena lihastes ja maksas) seirejaam on loodud 2016. aastal ning seni riiklikku seiret selles jaamas pole tehtud. Kesktalvise veelinnuloenduse seirejaamas on tehtud mitmel aastal (alates 1993) seiret. Loetletud on erinevaid liike, kuid arvukaimad on aastate jooksul olnud eriliiki kajakad, jääkoskel, sinikael-part, kormoran, aul ja kühmnookk-luik. Kaitsealustest liikidest on kesktalvise loenduse ajal seirejaamas loetletud 2017. ja 2018. aastal merikotkast (I kaitsekategooria) ja 2018. aastal ka punakurk-kauri (III). Tõenäoliselt kasutavad liigid Paljassaare hoiuala lähiümbrust toitumisalana, kuna seni pole alal tõendatud pesitsemist.

1.5.3. INVENTUURIDE JA UURINGUTE VAJADUS

Paljassaare hoiuala uurituse tase on väga hea. Enamus hoiualast on kaetud mere ja rannikukooslustega. Rannikukooslusi mõjutavad ennekõike looduslikud tingimused (nt lainetus, tuul) ning suhtsessioon. Hoiualal on 2011. ja 2017. aastal erinevate inventuuride raames inventeeritud rannaniit, loopealsed, püsitaimestuga kivirannad, püsitaimestuga liivarannad, rannikulõukad, liivased ja mudased pagurannad, soostuvad ja soo-lehtmetsad ning esmased rannavallid (joonis 4, tabel 4). Kaitsealal on ajakohased andmed koosluste katvuse ja esinduslikkuse kohta. Inventuuri tegemist hoiuala kooslustel võib uuesti kaaluda siis, kui hoiuala kaitsekorra või kaitse-eesmärkide muutmine on päevakorras.

Kuigi alal on inventeeritud mitmeid koosluseid, pole neist ükski hoiuala kaitse-eesmärgiks. Samas on inventeeritud kooslused elupaigaks eesmärgiks seatud liikidele ja nende säilitamine/taastamine on seetõttu oluline. Alal on tehtud mitmeid elustiku uuringuid ning antud soovitusi ka taastamis- ja/või hooldustööde tegemiseks erinevate koosluste ja liikide kaitseks (tabel 1: töö 3, 16 ja 17). Tööde tellimist elustiku täiendavateks uuringuteks või muudeks kaitsekorralduslikeks töödeks on täpsemalt käsitletud peatükis 4.1.1.

Oluline on jätkata riiklike seiretega. Kuna kahepaiksete ja roomajate seirejaam alles loodi, siis on tulevikus oodata tõenäoliselt liigiandmete täienemist. Eelnevate uuringutega on tõendatud kahepaiksete ja roomajate esinemine alal (tabel 1: töö 13 ja 17). Oluline on jätkata ka lindude seiret, kuna Paljassaare hoiuala on teada ja tuntud oluline rände-, pesitsus- ning talvituspaik paljudele linnuliikidele (mh kaitsealused ja ohustatud). 2019. aastal linnustiku inventuuriga tuvastati pesitsemas III kaitsekategooria linnuliigid hänilane, väiketüll ja rooruik. Kaitsealal leidub nahkhiiri, kuid neid on uuringutega tuvastatud vähe ning nende liigirikkus on madal (tabel 1: töö 5). Kuna nahkhiirte elupaigakasutus võib olla ajas muutuv, on oluline jätkata nahkhiirte riikliku seirega Paljassaare hoiualal.

2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID

2.1. ELUSTIK

Paljassaare hoiualal asuvad meri, rannik ja mitmed järved ning järvikud moodustavad looduskauni kompleksi, pakkudes sobivaid elu- ja rändepaiku paljudele erinevatele liigirühmadele. Paljassaare hoiuala on ennekõike oluline lindude pesitsus- ja rändepaik. Linnuliigid, kelle elu- või rändepeatuspaiku alal kaitstakse, on enamasti seotud avatud rannikukooslustega ning taimestikurohke rannikuga, vähem roostikega ja rannikumere elupaikadega ning hõredate põõsastikega.

Arvukamalt peatub rändel alal aul ja sõtkas ning see on oluline pesitsusala randtiirule ja jõgitiirule (tabel 3). Kokku on Paljassaare hoiualal täheldatud 233 erineva linnuliigi esinemine, kellest I kaitsekategooria liike on 5, II kaitsekategooria liike 26 ja III kaitsekategooria liike 53 (EELIS).

Kaitsealal on keskkonnaregistri andmetel registreeritud suur-kuldtiib, roosa merikann, rand-seahernes ja jumalakäpp ning kirjuhakk. Neist kõikidest on Paljassaare HA kaitse-eesmärgina nimetatud vaid suur-kuldtiib.

Tabel 2. Paljassaare hoiuala (HA) ja Paljassaare linnuala (LiA) kaitse-eesmärgiks olevad liigid (sulgudes LiD=linnudirektiiv ja LoD=loodusdirektiiv lisadesse kuulumine) ning ohustatuse hinnang Eesti liikide punases nimestikus (EPN⁸) sigiva asurkonna kohta.

Liik	Kaitsekategooria	HA eesmärk	LiA eesmärk	EPN kategooria	EPN kategooria 2019 (hindamisel/esitatud juhrühmale)
Aul (LiD II)		+	+	puuduliku andmestikuga	-
Hakk		+	+	ohulähedane	kriitiline
Heletilder (LiD II)	III		+	ohulähedane	ohualdis
Hüüp (LiD I)	II	+		ohulähedane	soodne
Jõgitiir (LiD I)	III	+	+	soodne	soodne
Jääkoskel (LiD II)		+	+	soodne	soodne
Kalakajakas (LiD II)			+	soodne	ohualdis

⁸Eesti liikide punane nimestik. Liikide ohustatuse hindamised. Eesti Looduse Infosüsteem. Kättesaadav: <http://loodus.keskkonnainfo.ee> (viimati vaadatud 11.11.2019).

Kaldapääsuke	III		+	ohulähedane	väljasuremisohus
Kiivitaja (LiD II)		+	+	soodne	soodne
Kõvernokk- rüdi		+	+	mittehinnatav	-
Kühmnokk- luik (LiD II)		+		soodne	soodne
Lauk			+	soodne	ohualdis
Laululuik (LiD I)	II		+	ohualdis	ohualdis
Liivatüll	III	+	+	ohulähedane	soodne
Luitsnokk-part		+	+	ohulähedane	ohualdis
Mudatilder (LiD I)	III	+	+	soodne	soodne
Naerukajakas (LiD II)			+	soodne	ohulähedane
Piilpart		+	+	soodne	ohualdis
Punajalg-tilder (LiD II)	III	+	+	soodne	ohualdis
Punapea-vart			+	soodne	väljasuremisohus
Punaselg-õgija (LiD I)	III	+	+	soodne	soodne
Randtiir (LiD I)	III	+	+	soodne	soodne
Rohukoskel (LiD II)			+	soodne	väljasuremisohus
Roo-loorkull (LiD I)	III	+	+	soodne	soodne
Rooruik (LiD II)	III	+	+	soodne	soodne
Rägapart		+	+	ohulähedane	väljasuremisohus
Rästas-roolind			+	soodne	hindamisel
Rääkspart (LiD II)		+	+	soodne	soodne
Sarvikpütt (LiD I)	II	+		ohulähedane	ohualdis
Sinikael-part			+	soodne	soodne
Sookurg (LiD I)	III		+	soodne	soodne
Soorüdi		+	+	väljasuremisohus	-
Suurkoovitaja	III		+	soodne	väljasuremisohus

(LiD II)					
Suur-kuldtiib (LoD II, IV)	III	+		soodne	<i>soodne</i> (2017. a)
Sõtkas (LiD II)		+	+	soodne	soodne
Tumetilder (LiD II)		+	+	mittehinnatav	-
Tutkas	I		+	väljasuremisohus	kriitiline
Tuttpütt		+		soodne	soodne
Tuttvart		+	+	soodne	soodne
Tuuletallaja	III		+	ohulähedane	soodne
Täpikhuik (LiD I)	III	+	+	soodne	väljasuremisohus
Veetallaja (LiD I)	III		+	piirkonnas väljasurnud	piirkonnas väljasurnud
Viupart			+	soodne	väljasuremisohus
Väikekoovitaja (LiD II)	III	+	+	ohulähedane	soodne
Väikekoskel (LiD I)	II		+	mittehinnatav	-
Väikeluik (LiD I)	II	+	+	ohualdis	-
Väketiir (LiD I)	III		+	ohulähedane	ohualdis
Väiketüll	III	+	+	soodne	soodne
Värbrüdi		+	+	mittehinnatav	<i>mittehinnatav</i>

2.1.1. LINNUD

Allolevas tabelis 3 on toodud välja lindude arvukused. Arvukuse näitajad on võetud keskkonnaregistrist Natura standardandmebaasist⁹, kus on tõenäoliselt erinevate uuringute andmestikud kokku kombineeritud ning arvukuse näitajad seetõttu pigem ebatäpsed ning paljude linnuliikide puhul ülehinnatud. Paljassaare hoiualal on teostatud mitmeid linnustiku uuringuid erinevatel aastatel. Kuivõrd eelnevate uuringute tulemusi ei ole kantud keskkonnaregistrisse ning Natura standardandmebaasis olevad arvukused on nendega võrreldes selgelt ülehinnatud, lisatakse käesolevale kaitsekorralduskavale lisana (lisa 6) Meelis Uustali (Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet) koostatud tabel, kus on eelnevate aastate uuringute tulemused kajastatud.

2019. aastal viidi hoiuala rannaniidul läbi linnustiku inventuur (tabel 1: töö 16), mille aruandes on erinevate haudelindude arvukus madalam kui tabelis 3. Samas aruandes on läbirändajate loendatud arvukus 230 isendit, keda on samuti tunduvalt vähem kui tabelis 3 välja toodud. Neid tulemusi ei kasutata kaitsekorralduskava siseselt ega ka kaitse-eesmärkide sätestamisel (ennekõike taustinformatsioon). Kaitsekorralduskavas kaitse-eesmärke seades lähtutakse keskkonnaregistri kirjetest. Edaspidi täpsustuvad pesitsejad 2020., 2024. ja 2029. aastal kavaga planeeritud inventuuridega ning talvitujad riikliku seirega.

Tabelites toodud arvukuse lühendite tähendus on järgnev: P (p) – pesitsev (paar); R (i) – rändel (isend); T (i) – talvituv (isend). Lisaks on iga liigi juures sulgudesse märgitud liigi väärtuslikkus kogu Eesti kontekstis (A – üliväärtuslik; B – väärtuslik; C – küllaltki väärtuslik; D – ebaoluline väärtus). Kaitse-eesmärgiks on kõikide liikide puhul käesolevas kaitsekorralduskavaga seatud, et arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala talvitumisel või läbirändel. Kõikide liikide puhul on kaitsekorraldusperioodi (10 aastat) kaitse-eesmärk ning pikaajaline (30 aastat) kaitse-eesmärk kattuvad (vt lisa 2).

Kõikidel liikidel on ohutegurite olemasolul need tabelis välja toodud. Eraldi hinnangut ohutegurite olulisusele (nt kriitiline, keskmine, väike tähtsus) ei antud, kuna tegemist on väikese ja sidusa hoiualaga, kus isegi väiksema tähtsusega ohuteguri ilmumine mõjutab tervikuna kogu ala. Põhilised ohutegurid on häirimine (Hä) nii pesitsusel, rändel kui ka talvitumisel hoiuala küllastajate poolt (linna territooriumil asumise paratamatus), väikekiskjate, metssigade ja vareslaste poolne röövlus (Rö), raied (Ra) ning elupaikade degradeerumine (El) poollooduslike koosluste hooldamise lakkamise tõttu, liigse roolõikuse ja üldiselt avamaastike vähenemise tõttu. Käesolevas peatükis olevas tabelis 3 on toodud välja meetmed nende ohutegurite leevendamiseks.

⁹ Natura standardandmebaas. Kättesaadav: <http://natura2000.eea.europa.eu/#> (viimati vaadatud 15.10.2019).

Üks meetmetest on väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine hoiuala maismaal. Väikekiskjad (nt rebane) söövad mune, noorlinde ja ühtlasi ka täiskasvanud linde mõjutades seeläbi oluliselt pesitsusedukust ning üldist arvukust. Metssead tuhnivad linnupesades ning söövad sarnaselt väiksekiskjatele ka mune. Vareslaste arvukuse piiramine on vajalik, kuna nad varitsevad puude otsas linnumune ja noorlinde. Väikekiskjaid tuleb püüda järjepidevalt kogu kaitsekorraldusperioodi vältel lõksudega, metssigadele tuleb pidada jahti ning vareslaste arvukust tuleb piirata aktiivselt kasutuses olevate varitsus- ja pesitsuskohtade eemaldamisega (puistu harvendamine) olulistelt niidualadelt. Lisaks on ühe meetmena ette nähtud ka täiendav küllastajate suunamine (küllastajatel palutakse lindude pesitsusperioodil teatud aladel mitte liikuda) (vt ptk 4.1.2). Võsa ja üksikute puude raiete tegemisel tuleb kindlasti jälgida, et neid tehtaks väljaspool pesitsusaega, soovitav on raieid (mh ka koosluste taastamisi ja liigikaitselisi töid) teha külmunud pinnasega talvisel ajal (detsember-märts), mil lindude arvukus on madalam.

Elupaikade degradeerumise vältimiseks on meetmena kirjeldatud poollooduslike (loopealsed, rannaniit) koosluste taastamist ning hooldust. Hetkel on enamus kogu hoiuala rannaniidust hoolduses, kuid kindlasti tuleb hooldusega jätkata veel mitmeid aastaid, et saavutada erinevatele liikidele vajalikud elutingimused. Loopealsed vajaksid alal kõigepealt taastamist ning seejärel hooldamist. Lisaks pesitsevad või kasutavad peatuspaigana teatud linnuliigid roostunud alasid, rannikulõukaid ning muid alal esinevaid väikeveekogusid, mistõttu on oluline säilitada avamaastike taastamisel ja hooldusel piisavalt roostikualasid (joonisel 6 sinise viirutusega alast 20%), puhastada lõukaid ja teisi väikeveekogusid (vt ptk 2.2).

Tabel 3. Paljassaare hoiu- ja linnuala lindude arvukuse näitajad ja kaitse-eesmärgid, ohutegurid ning meetmed nende vähendamiseks

Liik	P (p)	R (i)	T (i)	Kaitse-eesmärk	Ohutegur	Meede/märkus
Aul (C)		1000		Arvukus ei tohi väheneda	Puudub	<i>Liik peatub peamiselt rannikumeres</i>
Hahk (C)		+		Kasutab ala läbirändel	Puudub	<i>Liik peatub peamiselt rannikumeres</i>
Heletilder (D)		+		Kasutab ala läbirändel	Rö, El	Väikekiskjate arvukuse piiramine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l
Hüüp (A)	2			Arvukus ei tohi väheneda	Rö, Hä, El	Väikekiskjate, metssigade arvukuse piiramine; säilitada roostikku 20% niidetavast alast
Jõgitiir (B)	50			Arvukus ei tohi väheneda	Rö, Hä, El	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine; küllastajate suunamine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l
Jääkoskel (B)	5	+	29	Arvukus ei tohi	Rö, Hä,	Väikekiskjate, metssigade

				väheneda	Ra	ja vareslaste arvukuse piiramine; küllastajate suunamine; raieid teha väljaspool pesitsusaega
Kalakajakas (B)	20			Arvukus ei tohi väheneda	Rö, Hä, El	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine; küllastajate suunamine; säilitada roostikku 20% niidetavast alast
Kaldapääsuke (A)	50			Arvukus ei tohi väheneda	Puudub	<i>Liik pesitseb üldjuhul raskesti ligipääsetavates kohtades</i>
Kiivitaja (C)		50		Arvukus ei tohi väheneda	Rö, El	Väikekiskjate arvukuse piiramine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l
Kõvernokk-rüdi (C)		10		Arvukus ei tohi väheneda	Rö, El	Väikekiskjate arvukuse piiramine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l
Kühmnokk-luik (B)	15	+	90	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel	Rö, Hä	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine; küllastajate suunamine
Lauk (A)	20	+		Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel	Rö, Hä, El	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine; küllastajate suunamine; säilitada roostikku 20% niidetavast alast
Laululuik (C)			4	Arvukus ei tohi väheneda	Rö	Väikekiskjate arvukuse piiramine
Liivatüll (B)	10	50		Arvukus ei tohi väheneda	Rö, Hä, El	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine; küllastajate suunamine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l
Luitsnokk-part (B)	15	200		Arvukus ei tohi väheneda	Rö, Hä, El	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine; küllastajate suunamine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l; säilitada roostikku 20% niidetavast alast
Mudatilder (C)		50		Arvukus ei tohi väheneda	Rö, El	Väikekiskjate arvukuse piiramine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l
Naerukajakas (A)	300			Arvukus ei tohi väheneda	Rö, Hä, El	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine; küllastajate

						suunamine; säilitada roostikku 20% niidetavast alast
Piilpart (B)	10	200		Arvukus ei tohi väheneda	Rö, Ra	Väikekiskjate, metssigade arvukuse piiramine; raieid teha väljaspool pesitsusaega
Punajalg-tilder (C)	5	50		Arvukus ei tohi väheneda	Rö, Hä, El	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine; küllastajate suunamine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-il
Punapea-vart (B)	3	+		Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel	Rö, Hä	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine; küllastajate suunamine;
Punaselg-õgija (A)	5			Arvukus ei tohi väheneda	Ra, El	Raieid teha väljaspool pesitsusaega; loopealsete taastamine 1,6 ha-l ja hilisem hooldus
Randtiir (B)	50			Arvukus ei tohi väheneda	Rö, Hä, El	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine; küllastajate suunamine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l
Rohukoskel (B)	5		4	Arvukus ei tohi väheneda	Rö	Väikekiskjate, metssigade arvukuse piiramine; <i>pesitsuskohad alal seotud ilmselt hoonetega</i>
Roo-loorkull (A)	2			Arvukus ei tohi väheneda	Rö, El	Väikekiskjate, metssigade arvukuse piiramine; säilitada roostikku 20% niidetavast alast; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l
Rooruik (A)	3			Arvukus ei tohi väheneda	Rö, El	Väikekiskjate, metssigade arvukuse piiramine; säilitada roostikku 20% niidetavast alast
Rägapart (B)	4	100		Arvukus ei tohi väheneda	Rö, Hä, El	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine; küllastajate suunamine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l
Rästas-roolind (A)	15			Arvukus ei tohi väheneda	El	Säilitada roostikku 20% niidetavast alast
Rääkspart (B)	15	100		Arvukus ei tohi väheneda	Rö, Hä, El	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine; küllastajate suunamine; hooldada

						rannaniitu 18,6 ha-l
Sarvikpütt (A)	3	10		Arvukus ei tohi väheneda	Rö, Hä, El	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine; külastajate suunamine; rannaniidu hooldamine 18,6 ha-l
Sinikael-part (B)	50	+	700	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel	Rö, Hä, El	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine; külastajate suunamine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l; säilitada roostikku 20% niidetavast alast
Sookurg (D)		+		Kasutab ala läbirändel	El	Rannaniidu hooldamine 18,6 ha-l
Soorüdi (C)		200		Arvukus ei tohi väheneda	Rö, El	Väikekiskjate arvukuse piiramine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l
Suurkoovitaja (C)		10		Arvukus ei tohi väheneda	Rö, El	Väikekiskjate arvukuse piiramine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l
Sõtkas (B)		400	144 6	Arvukus ei tohi väheneda	Rö	Väikekiskjate arvukuse piiramine
Tumetilder (C)		20		Arvukus ei tohi väheneda	Rö, El	Väikekiskjate arvukuse piiramine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l
Tutkas (D)		+		Kasutab ala läbirändel	Rö, El	Väikekiskjate arvukuse piiramine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l
Tuttpütt (A)	10	100	1	Arvukus ei tohi väheneda	Rö, Hä, El	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine; külastajate suunamine; säilitada roostikku 20% niidetavast alast
Tuttvart (B)	20	+		Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel	Rö	Väikekiskjate, metssigade arvukuse piiramine; säilitada roostikku 20% niidetavast alast
Tuuletallaja (C)	1			Arvukus ei tohi väheneda	Ra	Raieid teha väljaspool pesitsusaega
Täpikhuik (A)	3			Arvukus ei tohi väheneda	Rö, El	Väikekiskjate, metssigade arvukuse piiramine; külastajate suunamine säilitada roostikku 20% niidetavast alast
Veetallaja (D)		1		Arvukus ei tohi väheneda	Rö, El	Väikekiskjate arvukuse piiramine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l

Viupart (D)		+		Kasutab ala läbirändel	Puudub	<i>Liik peatub peamiselt rannikumeres</i>
Väikekoovitaja (B)		50		Arvukus ei tohi väheneda	Rö, El	Väikekiskjate arvukuse piiramine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l
Väikekoskel (D)			5	Arvukus ei tohi väheneda	Rö	Väikekiskjate arvukuse piiramine
Väikeluik (C)			15	Arvukus ei tohi väheneda	Rö	Väikekiskjate arvukuse piiramine
Väiketiir (B)	3			Arvukus ei tohi väheneda	Rö, Hä, El	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine; külastajate suunamine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l
Väiketüll (B)	10	50		Arvukus ei tohi väheneda	Rö, Hä, El	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine; külastajate suunamine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l
Värbrüdi (B)		50		Arvukus ei tohi väheneda	Rö, El	Väikekiskjate arvukuse piiramine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l

2.1.2. PUTUKAD

2.1.2.1. SUUR-KULDTIIB

Suur-kuldtiib on peamiselt märgalasiid asustav liblikaliik, kes on kogu Euroopas kaitse all. Eriti ohustatud on liik Loode-Euroopas, kus ta elab madalsoodel. Varasemalt tavaline liik on jäänud seal nüüdseks vähearvukaks ning hääbub ulatusliku kuivenduse ning põllumajanduse intensiivistumise tõttu. Eestis on liik võrdlemisi uus (esmaleid 1947. aastal), kuid nüüdseks on suur-kuldtiib Eestis mandriosas üldlevinud, stabiilselt mõõdukalt arvukas ja ekspansiivne liik, kelle puhul pole kaitsemeetmete rakendamiseks hetkel kindlasti mingit vajadust. Küll on Eestis vajalik liigi eluviiside uurimine, mis võimaldaks vajadusel reageerida suur-kuldtiiva seisundi võimalikule halvenemisele tulevikus. Suur-kuldtiib elab Eestis tüüpiliselt luhtadel, lamminiitudel, niisketes kõrgrohusutes, madalsoodes, soistel niitudel. Sageli võib suur-kuldtiiba leida veekogude kallastel. Elupaiga sobivuse suur-kuldtiivale määrab eelkõige rööviku toidutaimede esinemine. Toidutaimena eelistab röövik jõgioblikat, kärnoblikat, vesioblikat, tõmbilehist oblikat aga ka ussitatart (liigi tegevuskava¹⁰).

Jõgioblikat on soontaimede inventuuril leitud Paljassaare hoiualal Saartevahe haagilt (tabel 1: töö 11 ja 12). Paljassaare hoiualal on suur-kuldtiib levinud peamiselt ala ida- ja keskosas avatud maastikel (sh rannaniidul). Kogu leiukoha (keskkonnaregistri kood KLO9200041) pindala on 63,1 ha, millest hoiualale jääb 38,4 ha, kus on liigi arvukuseks 6–10 isendit. Paljassaare hoiualal liigile teadaolevaid ohutegureid pole. Tõenäoliselt on positiivseks mõjuteguriks avatud kooslusi eelistavale liblikaliigile olnud rannaniidu taastamine ja jätkuv hooldamine.

Kaitse-eesmärk

- Pikaajaline kaitse-eesmärk (30 aastat): liigi soodsa seisundi ja arvukuse (6–10 isendit) tagamine ning teadaoleva leiukoha säilimine hoiualal 38,4 ha-l.
- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk (10 aastat): liigi soodsa seisundi ja arvukuse (6–10 isendit) tagamine ning teadaoleva leiukoha säilimine hoiualal 38,4 ha-l.

2.2. KOOSLUSED

Paljassaare hoiualal on kooslustest levinuimad poollooduslikud kooslused ja muud rannikukooslused. Kaitsealal on inventeeritud rannaniit, loopealsed, püsitaimestuga liivarannad, rannikulõukad, liivased ja mudased pagurannad, soostuvad ja soo-lehtmetsad ja esmased rannavallid (joonis 4, tabel 4). Kuivõrd ükski ülalmainitud kooslustest pole Paljassaare hoiualal kaitse-eesmärgina nimetatud, ei seata kavaga nendele pikaajalisi ega kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärke. Samuti ei käsitleta neile mõjuvaid ohutegureid ega ka meetmeid nende

¹⁰ Suur-kuldtiiva (*Lycaena dispar*) kaitse tegevuskava. Eelnõu. Kättesaadav: lähim Keskkonnaameti kontor.

vähendamiseks. Koosluste kaitse on kehtiva kaitsekorra kohaselt hoiualal tagatud kaitse-eesmärgiks seatud linnuliikide elupaikade kaitse kaudu.

Rannikuelupaikade alla võib arvata ka roostikud, kus Paljassaare hoiualal kaitse-eesmärgina välja toodud ning ennekõike roostikega seatud linnud nagu hüüp, roo-loorkull, täpikhuik ja rooruik võiksid pesitseda. Roostikus pesitsevatele lindudele on oluline roostiku säilimine. Ennekõike on lindudele oluline vees kasvav roostik, oluliselt vähemväärtuslik elupaik on roostunud rannaniit. Rooalade majandamisel võiks silmas pidada lindude pesitsusaega, kus roolõikust võiks pigem läbi viia külmunud pinnasel jaanuarist märtsini (sobivate tingimuste olemasolul ka detsembris). Roostikurikkamad piirkonnad Paljassaare hoiualal jäävad Paljassaare teest lõunasse.

Sealsed roostikualad hõlmavad endas ka rannikulõukaid, mis tasapisi kinni kasvavad, kuid omavad linnustikule pesitsus- ja toitumisalana olulist tähtsust. Seetõttu planeeritakse kaitsekorralduskavaga rannikulõugaste (sh Paljassaare järv) puhastamist sinna kogunenud mudast ning pilliroost. Mudast puhastamine aitab suurendada lõugaste vaba vee-pegli pindala. Kuivõrd sealsed lõukad on võrdlemisi madalaveelised, siis on nende puhastamist lihtne teostada. Kõige suuremal lõukal on esinduslik naerukajaka koloonia, seega tuleks konkreetsete tööde tegemisel alustada pigem väiksematest lõugastest ning hiljem suurimast. Lisaks rannikulõugastele on soovitatav taastada ka väiksemaid veekogusid. Alal esinevad väikeveekogud sobiksid praegu väikese arvukusega kahepaiksete (nt rabakonn, tähnikesilik) elu- ja kudemispaikadeks (tabel 1: töö 3 ja 17). Väikeveekogude ja kahepaiksete elu- ja kudemispaikade taastamiseks on planeeritud kaitsekorralduskavaga nende ümbert kasvava võsa eemaldamist ning nende puhastamist mudast (vt ptk 4.1.3).

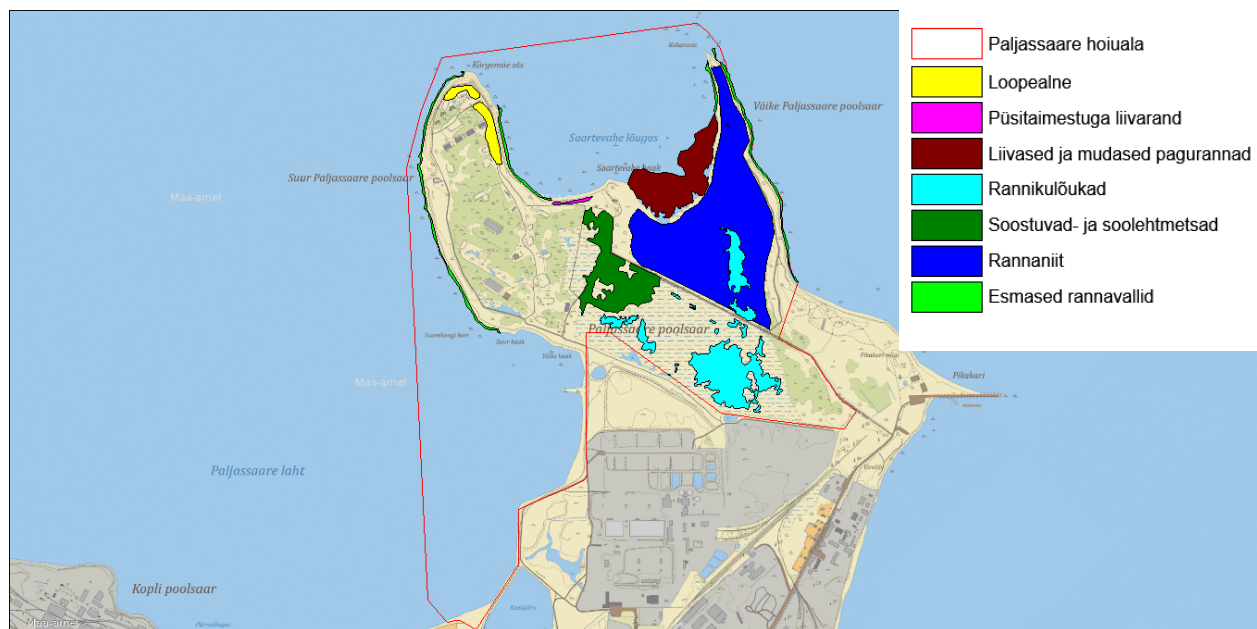
Paljassaare hoiuala on varasemalt (1930ndatel aastatel) olnud enamjaolt avatud maastikuga ala, mida kasutati peamiselt karjamaana. Alal leidis laialdaselt elupaiku avatud, madala taimestikuga märgaladest, taimestumata rannikualadest ning klibu- ja liivaaladest sõltuvatele liikidele. Käesolevaks ajaks on osa hoiualast võsastunud/metsastunud ning roostunud. Suktsessiooni käigus tekkinud uued kooslused ja elupaigad roostiku ning põdsastiku näol on loonud pesitsustingimusi uutele liikidele, kes avatud maastikest vähem sõltuvad. Samas on avatud maastikega (nt rannaniit) seatud liigid alal pesitsemise lõpetanud. Kuid mitme liigi puhul on pesitsuspopulatsiooni taastamine elupaiga ennistamisega võimalik ja hoiuala linnustiku mitmekesisuse ennistamiseks vajalik (table 1: töö 3 ja 16).

Kuigi roostikuga alasid on oluline osaliselt säilitada, on sama oluline ka rannaniidul ühtlasi järjepidev roostiku tõrjumine, mida on kõige efektiivsemalt võimalik teha karjatamisega. Paljassaare hoiuala rannaniit on 2019. aastast alates ametlikult hoolduses. Niidu hooldamisel kasutatakse veiseid. Veised olid rannaniidul ka 2018. aastal, mil alal tehti veel taastamistöid. 2019. aastal oli alal 51 veist, mis antud hetkel on piisav karjatamiskoormus äsja taastatud alal, kus on lopsakas taimestik ning võsa. Ka varasemad rannaniitude taastamiskogemused on

näidanud, et esimestel niidu taastamisaastatel võiks karjatamiskoormus olla tavapärasest koormusest (1 veis/ha) suurem (nt 1,5–2 veist/ha)¹¹. Hiljem, kui rannaniidu seisund on paranenud ning pesitsejate seas aktiivsemas kasutuses, võiks kaaluda karjatamiskoormuse vähendamist, vältimaks veiste poolset liigset koosluse tallamist.

Hoiualal võib täheldada võõrliigi kurdlehise kibuvitsa (*Rosa rugosa*) esinemist erinevatel kooslustel, peamiselt rannavallidel ning vähemal määral rannaniidul. Kuigi kurdlehine kibuvits ei ole dominantliik hoiuala kooslustel ega ohusta märkimisväärselt nende esinduslikkust ega pindala, tuleb kaitsekorralduskava vahehindamisel kaardistada esmatähtsad alad (kooslustel). Lähtuvalt kaardistusest on hiljem võimalik leviku tõkestamiseks planeerida tõrjetööde tegemist. Eelnevalt on rannaniidu taastamistöödega seonduvalt kurdlehist kibuvitsa osaliselt hekseldatud ning praegu on see ala ka hõlmatud karjatatava niidu koosseisu. Eelnevalt tõrjes olnud ja hetkel karjatatavale alale on planeeritud projekti CoastNet Life raames korduv kibuvitsa tõrje 13,2 ha-l. Sellele alale võõrliigi ohjamiseks täiendavaid tõrjemeetmeid kavaga ei planeerita.

Lisaks kurdlehisele kibuvitsale jääb hoiualale osaliselt Sosnovski karuputke (*Heracleum sosnowsky*) leiukoht (keskkonnaregistri kood VLL1003754) vahetult hoiuala piiril idaosas kompostimisväljakul. Tegemist on riiklikus tõrjes (kaevamiseetod) oleva kolooniaga, mistõttu võõrliigi ohjamiseks kavaga täiendavaid meetmeid ei planeerita.

Joonis 4. Paljassaare hoiualal kaardistatud kooslused.

¹¹Holm B. 2015. Pärnu linnalehmad teevad tublit tööd. Eesti Loodus.

Kättesaadav: http://www.eestiloodus.ee/arhiiv/Eesti_Loodus12_2015.pdf (viimati vaadatud 14.10.2019).

Tabel 4. Paljassaare hoiualal kaardistatud kooslused

Kooslus	Inventeeritud pindala (ha)	Natura standardmebaasi pindala (ha)	Esinduslikkus vastavalt	Esinduslikkus (Natura standardmebaas)	Märkused
Rannaniit	26,1	26,1	B	B	Rannaniitu hooldavad veised 18,6 ha-l
Loopealsed	1,6	1,6	C	C	Kattub osaliselt jumalakäpa kasvukohaga. Loopealne (sh jumalakäpa kasvukoht) vajab taastamist ja edaspidist hooldust
Püsitaimestuga liivarannad	0,2	0,2	C	C	Vähesel määral kurdlehist kibuvitsa
Rannikulõukad	9,2	9,58	C	C	Pindala erinevus tuleneb elupaiga kaardistusest (osa väljaspool hoiuala), kinnikasvav kooslus
Liivased ja mudased pagurannad	6,6	6,6	B	B	Oluline lindude toitumis- ja peatuspaik Saartevahe lõukas
Soostuvad- ja soo-lehtmetsad	6,4	6,4	B	B	Valdavad noored kased ja sanglepad
Esmased rannavallid	2,3	2,3	A,B	A,B	Vähesel määral kurdlehist kibuvitsa

3. KÜLASTUSKORRALDUS

3.1. OLEMASOLEV KÜLASTUSTARISTU, TÄHISED JA INFOTAHVLID

Paljassaare hoiuala on looduskaunis mere- ja rannikuala, mistõttu on see hinnatud Tallinna linnaelanike ning kohalike kui ka välisturistide seas. Paljassaare hoiuala on populaarne koht puhkajate, suplejate, matkajate, sportijate ning linnuvaatlejate hulgas. Hoiualal ei asu külastusobjekte nagu telkimisalad ja lõkkekohad. Hoiualale pole kaitsekorralduskavaga plaanis uusi külastustaristu objekte rajada, kuna olemasolevatest teadlikule külastajatele piisab.

Olemasolevast külastustaristust on hoiualal kaks vaatlustorni, puidust (Roostikutorn) ja silikaadist (Valge torn). Mõlemast tornist avaneb hea vaade roostikule (lisa 5: foto 4), rannaniidule ja merele (lisa 5: foto 3). Paljassaare hoiualale ja ühtlasi ka Pikakari randa on rajatud matkarada, kuhu on ehitatud laudtee (lisa 5: foto 5), mis koosneb kahest lõigust kogupikkusega 550 m. Sellest hoiualale jääva osa pikkus on ~215 m. Sealse laudtee eesmärk on kaitsta hoiuala taimede väärtuslikke kasvukohti ning säästa kaitsealuseid taimi (nt roosa merikann) tallamisest. Hoiualale on rajatud puidust piirete ja elektrikarjusega karjaaed (lisa 5: foto 5) veiste tarbeks, mis on ligikaudu 2,5 km pikkune. Karjaaed toimib ühtlasi ka külastust suunava taristuna – külastajad ei saa hõlpsalt rannaniidule siseneda ega seeläbi pesitsevaid linde häirida. Rannaniidule peab maaomanik erandkorras ligipääsu tagama (värava või karjaaia avamisega) vaid elektriliinide hooldusbrigaadile.

Hoiualale on paigaldatud 2 tõkkepuud (lisa 5: foto 6) vältimaks hoiuala külastamist mootorsõidukitega. Üks on paigaldatud koos keelumärgiga hoiualale viiva Paljassaare tee otsa ning teine Tallinna reoveepuhastusjaama suunduvale teele. Neid teid kasutab regulaarselt AS Tallinna Vesi ja Veeteede Amet hoiualal paiknevate rajatiste hooldamiseks. Tõkkepuud on oma eesmärgi hoiualal täitnud ning juhuslikest mootorsõidukitega liikumisest tekkida võivaid kahjustusi hoiualal väljaspool teid välitöödel ei täheldatud. Suur-Paljassaare tipp on osa kunagisest teest merre vajunud ning hoiuala külastajatele ohtlikuks muutunud. Ilmselt jätkub selle tee vajumine ka edaspidi, mistõttu võiks rajada uue ohutu ligipääsu Suur-Paljassaare tippu. Kohalik omavalitsus on eelnevalt uue võimaliku tee (~300 m) asukohas niitmistõid teostanud, kuid kruusakatet peale pole tehtud.

Hoiualale jääb tervikuna või osaliselt kolm külastatavat riikliku kaitse all olevat muinsuskaitseobjekti: Peeter Suure Merekindluse rannakaitsepatari nr 12 (valmis 1915. a) ja selle osaks olev kitsarööpmelise raudtee tamm (1916. a) ning valgetorni varemed. Raudtee tammi moodustab kõrgem pinnasekuhjat. Ajaloolise Peeter Suure Merekindluse osana on hoiualal kirde- ja lääneosas endiselt vaadeldavad mitmed nii varemetes kui ka võrdlemisi heas seisus ehitised (joonis 3) ning nõukogude ajast endise piirdeaia betoonpostid. Valgetorni varemed pärinevad 1824. aastast ning seda kasutati suurtükitorina kaitse tugevdamiseks mere

poolt. Torn hävitati Krimmi sõjas ning praegu on säilinud vaid müüritise osad (torn hävinud)¹².

Kaitseala välispiir on tähistatud vaid osaliselt. Välitöödel kaardistati kogu hoiualal ainult üks Paljassaare hoiuala tähis (hoiualale sisenedes Paljassaare tee ääres) (lisa 5: foto 1). Samas on tähis osaliselt soditud ning kasvava võsa tõttu halvasti nähtav, mistõttu oleks vaja tähis asendada ning paigutada nähtavamale kohale. Koos asendatava tähiselega on vaja paigaldada kokku viis uut hoiuala tähist (joonis 5, tabel 5).

Lisaks hoiuala tähisele on alal üheksa infotahvlit, milles teavitatakse külastajat roostikus ja rannas liikumise keelust 1. maist kuni 31. juulini (lisa 5: foto 2). Infotahvlile on ühtlasi märgitud punaseviirutusega alad, kus liikumine on lindude pesitsuse tõttu keelatud. Nendel aladel liikumise keelamine 1. maist 31. juulini ei ole õiguslikult põhjendatud, kuivõrd hoiuala kaitsekord seda ei sätesta. Nendel infotahvlitel tuleks ennekõike teavitada inimesi, et pesitsusajal liikumine häirib linnustikku ning paluda sel ajal mitte liikuda. Külastajate suunamine ja nende teadlikkuse tõstmine on vajalik hoiuala kaitse-eesmärkidest lähtuvalt, kuna külastajad võivad teadmatusest või uudishimust tingituna kahjustada otseselt lindude pesitsust (tallamine pesadel, lindude pesadelt hirmutamise jms). Paljassaare hoiuala on loodud ennekõike kaitsmaks haruldasi pesitsejaid ja rändlinde. Selleks, et vältida kaitse-eesmärgiks olevate lindude häirimist, nende elupaikade kahjustamist ning kaitstavate liikide soodsa seisundi ohtu seadmist, on külastajaid suunavad infotahvid Paljassaare hoiualal vajalikud.

Kokku on hoiualale vaja paigaldada uude asukohta üks külastajaid suunav ja pesitsusajast teavitav infotahvel ja asendada üheksa olemasolevat soditud ja/või liikumist keelavat infotahvlit (joonis 5, tabel 5). Samuti on planeeritud paigaldada Roostikutorni lähedusse CoastNet Life projekti tegevusi tutvustav infotahvel.

Lisaks on hoiualal kolm infotahvlit, kus on kirjeldatud muinsuskaitse objekt (Valge torn), hoiuala linnustikku ning loomastikku ja väljaspool hoiuala Paljassaare tee algusesse on paigaldatud Paljassaare linnuala kujutav suur infotahvel (joonis 5).

Hoiualal ei täheldatud ebaseaduslikke lõkkekohti ega prügistatud alasid. Prügi või lõkkekohtade tekkimisel on oluline need järjekindlalt likvideerida. Hoiuala korrashoiu (prügikoristus, taristu hooldus jms) eest vastutab kohalik omavalitsus.

Visioon

- Hoiuala väärtused on säilinud soodsas seisundis ja külastajad ei ole neid kahjustanud.
- Külastajad on teadlikud, et hoiuala kaitstavaid väärtusi ei tohi kahjustada.

¹²Kultuurimälestiste riiklik register. Kättesaadav: <https://register.muinas.ee> (viimati vaadatud 15.10.2019).

4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA TEGEVUSKAVA

4.1. TEGEVUSTE KIRJELDUS

4.1.1. SEIRED JA INVENTUURID

4.1.1.1. RIIKLIK SEIRE

Paljassaare HA-1 või sellega osaliselt kattuv alal seiratakse kahepaikseid ja roomajaid (seirejaama keskkonnaregistri kood SJB2702000). Seirejaam loodi 2018. aastal ning seni ei ole seal riiklikku seiret teostatud. Oluline on alustada ja jätkata kahepaiksete ja roomajate seiret. Hetkel ei ole teada, millal on planeeritud seiret alustada. Seirejaamas SJB0801000 tehakse kesktalvist veelinnuloendust alates 1993. aastast. Oluline on jätkata kesktalvist veelinnuloendust, et oleks võimalik hinnata talvituvate lindude arvukuse dünaamikat ja liigirohkust. Seirejaamas SJA7720000 seiratakse ohtlikke aineid meres. Ohtlike ainete (keskmine sisaldus ahvena lihastes ja maksas) seirejaam on loodud 2016. aastal ning seni riiklikku seiret selles jaamas pole tehtud.

Riiklik seire kuulub I prioriteeti ning korraldajaks on Keskkonnaagentuur. Tegevus toimub riikliku seirekava järgi.

4.1.1.2. INVENTUURID

Hoiualal tuleb teha täiendavat botaanilist inventuuri (~4,5 ha-l). Botaanilise inventuuri raames on vaja kaardistada roosa merikanni kasvukohad, kuna liigi kasvukoht on tunduvalt ulatuslikum kui keskkonnaregistris kajastub.

Roosa merikanni inventuur kuulub III prioriteeti ning korraldajaks on Keskkonnaamet. Tegevus toimub 2020. aastal.

Hoiualale on tellitud jumalakäpa kasvukoha (keskkonnaregistri kood KLO9312161) inventuur (~0,4 ha) „Jumalakäpa valikuliste leiukohtade inventuur koos kaitsealuste soovitustega” raames, mis on planeeritud 2020. aastal ning mille teostajaks on MTÜ Käoraamat (tabel 5).

Jumalakäpa inventuur kuulub III prioriteeti ning korraldajaks on Keskkonnaamet. Tegevus toimub 2020. aastal.

Hoiualal on vaja kaardistada esmastel rannavallidel ja püsitaimestuga liivarandadel ka kurdlehise kibuvitsa levikualad (~2,5 ha), et oleks tulevikus võimalik planeerida täpseid alapõhiseid võõrliigi ohjamistõid (tabel 5). Kui kaardistamise käigus täheldatakse võõrliigi levikut laiemalt (mitte ainult kooslustel), tuleb ka need alad kaardistada.

Kurdlehise kibuvitsa inventuur kuulub II prioriteeti ning korraldajaks on Keskkonnaamet. Tegevus toimub 2021. aastal.

Samuti on vaja hoiuala maismaal teostada haudelinnustiku inventuur (~135 ha), kasutades Natura 2000 linnualade linnustiku inventuuri metoodikat. Esimene loendus toimub Paljassaare linnualal 2020. aastal ning see on planeeritud Keskkonnainvesteeringute Keskuse toel. Inventuuri tellimist planeeritakse ka 2024. ja 2029. aastal, et hinnata rannaniidu hoolduse ja teiste kavandavate tegevuste tulemuslikkust. Selleks ajaks peaks hoiuala elupaikade ja koosluste kvaliteet taastamistööde ja hooldamise tulemusena tunduvalt paranema ning tõenäoliselt ka pesitsevate lindude arvukus ja liigirikkus olema suurenenud.

Inventuuri tulemused on vaja kanda keskkonnaregistrisse, kuna antud hetkel pole ühtegi hoiu-ega linnuala kaitse-eesmärgiks olevat ilma kaitsestaatusega ega ka kaitsealust linnuliiki keskkonnaregistrisse kantud. Samas on teada, et mitmed kaitse-eesmärgiks olevad ja kaitsealused linnuliigid kasutavad ala pesitsemisel. Inventuuril tuvastatud need liigid, kes pole kaitsealused ega ka kaitse-eesmärgiks, tuleb kanda eElurikkuse portaali.

Haudelinnustiku inventuurid kuuluvad II prioriteeti ja korraldajaks on 2020. aastal Eesti Ornitoloogiaühing ning 2024. ja 2029. aastal Keskkonnaamet.

4.1.2. TARISTU

4.1.2.1. TÄHISTE JA INFOTAHVLITE PAIGALDAMINE NING TARISTU HOOLDUS

Hoiuala on enamuses tähistamata (vt täpsemalt ptk 3.1.). Hoiualale tuleb paigaldada viis uut tähist. Täiendavalt on käesoleva kaitsekorralduskavaga ettenähtud ühe uue ja üheksa asendatava külastajad suunava infotahvli paigaldamist. Paigaldatavate tähiste ja infotahvlite asukohad on toodud joonisel 5. Pärast paigaldamist peab tähiste seisukorda regulaarselt kontrollima ning vajadusel asendama kulunud, lõhutud või amortiseerunud tähised uutega.

Projekti CoastNet Life raames on planeeritud ka Roostikutorni rekonstrueerimist hoiuala väärtuste ohutuks eksponeerimiseks ning projekti tegevusi tutvustava infotahvli paigaldamist torni vahetus lähedusse. Kui võrd need tegevused on projektipõhiselt hoiualal eelnevalt planeeritud, siis käesolevas kaitsekorralduskavas kajastatakse neid põgusalt tegevuskavas tabelis 5.

Tegemist on II prioriteedi töödega. Hoiuala tähistamist korraldab Riigimetsa Majandamise Keskus ja torni rekonstrueerimist ning infotahvlite paigaldamist kohalik omavalitsus. Hoiuala tähistamine on planeeritud 2020. aastal ning infotahvlite paigaldamine ja torni rekonstrueerimine 2020. aastal.

4.1.3. TAASTAMIS- JA HOOLDUSTÖÖD

Alljärgnevates peatükkides (4.1.3.1, 4.1.3.2, 4.1.3.3) on kajastatud ekspertide Riinu Rannapi ja Triin Kaasiku 2018. aastal tehtud töö „Paljassaare hoiualal avamaastike taastamine” (tabel 1:

töö 3) tulemusi ning sealset täiendavat infot hoiuala kohta. Antud töös andsid eksperdid konkreetsed alapõhised soovitused hooldus- ja taastamistöde (v.a loopealsete taastamine) tegemiseks Paljassaare hoiualal. Samuti kajastatakse alljärgnevates peatükkides hiljuti valminud Paljassaare kahepaiksete uuringu ja linnustiku inventuuri aruannetes (tabel 1: töö 16 ja 17) antud soovitusi liigikaitselisteks töödeks. Üalloodud tööde soovitused on kaitsekorralduskavas käsitletud kaitsekorralduslike töödena (joonis 6).

4.1.3.1. AVAMAASTIKE JA POOLLOODUSLIKE KOOSLUSTE TAASTAMINE

Mõningad välja toodud vajalikud tööd on juba hoiualal teostatud: kibuvitsa lõikamine rannaniidul ja rannaniidu avamine (võsa ja puude eemaldamine) ning karjatamine, kuid väljaspool rannaniitu olevatel aladel pole veel töid teostatud.

Käesoleva kavaga nähakse ette võsastunud alade täiendavat korrastamist, et hoida rannikuala ja kooslused avatuna. Varasemalt on Paljassaare hoiuala olnud enamuses avatud maastikuga ala. Avatud maastiku (sh märgala) osakaalu suurendamine on oluline ennekõike kaitse-eesmärgiks olevatele avamaastikel pesitsevatele kahlajatele ja värvulistele ning samuti rändepeatuspaigana paljudele veelindudele ja kurvitsalistele. Tööde käigus tuleb eemaldada joonisel 6 olevatelt aladelt puud ja võsa (~50,7 ha). Töid tuleb teostada talveperioodil ning tekkinud raiejätmed tuleb alalt koheselt või hiljemalt enne lindude pesitsusaega eemaldada. Nende alale jätmine tekitab täiendavaid varitsuskohti varestele ja/või muudele röövlomadele (rebane, kährikkoer jne). Taastamistöde jooksul ja pärast neid on oluline kogu taastamisalal kõrgema loomkoormusega karjatamise ennistamine, mis hoiab ära võsa pealkasvu.

Tegemist on II prioriteedi tööga, mida korraldab Keskkonnaamet ja kohalik omavalitsus. Tegemist on jooksva tegevusega, mida planeeritakse aastatel 2020–2029.

Poollooduslike koosluste taastamine ja hooldus on alal aktuaalne ning toimuv tegevus. Rannaniitu on hoiualal taastatud ning nüüdseks jätkub hooldamine karjatamisega. Hoiuala loodeosas on loopealsed, mis on aastatega kinnikasvanud ning vaesunud. Kuivõrd sealsed loopealsed on võrdlemisi hästi ligipääsetavad ning inimeste poolt külastatavad, nähakse kaitsekorralduskavaga ette, et loopealsete taastamine (~1,6 ha) ning hilisem hooldamine on vajalik tegevus taastamiseks liigirikkust ning avamaks maastikku. Ühtlasi soodustab loopealsete taastamine ka sealse jumalakäpa kasvukoha kvaliteedi paranemist.

Loopealsete taastamine on II prioriteedi töö, mida korraldab Keskkonnaamet ja kohalik omavalitsus. Töö tegemist planeeritakse 2020–2029 aastal.

4.1.3.2. ROOSTIKU NIITMINE

Paljassaare hoiuala lõunaosa roolad on väärtuslikud pesitsuskohad. Sealset roola kasutavad linnuliigid, kes avatud maastikest vähem sõltuvad. Roostikualasid on oluline ka osaliselt majandada. Paljassaare hoiualal on osati vajalik säilitada roostikku suuremate järvikute ja

rannikulõugaste ümber. Samas ei ole ühetaoline roostunud ala väärtuslik elu- ega pesitsuspaik, mistõttu tuleks roostikku laiguti niita tekitades avatud häile ning vältimaks lausalist roostumist. Roostiku niitmine ning alalt eemaldamine võib ühtlasi aidata vähendada ka rannikulõugaste eutrofikatsiooni.

Niidetud roog tuleks alalt eemaldada, et orgaanika märgalale ei koguneks. Roo lõikustöid ja selle alalt koristamist tuleb tingimata teha väljaspool pesitsusaega (detsembrist märtsini). Niitmine võiks toimuda rotatsiooni korras, nii et enamus alast saab kaitsekorraldusperioodi vältel niidetud. Ühel aastal ei ole soovitatav niita rohkem kui neljandiku kogu niidetavast rooalast.

Kogu niidetav rooala (20,4 ha) on välja toodud joonisel 6, kusjuures sellest niidetavast alast peab püsivalt jääma rooalana alles 20%, mida ei tohi üldse niita. Enne tööde teostamist tuleks teha konkreetne aastapõhine tegevusplaan ning vajadusel kaasata töö tegemiseks tehniliste juhiste saamiseks eriala eksperte (nt ornitoloog).

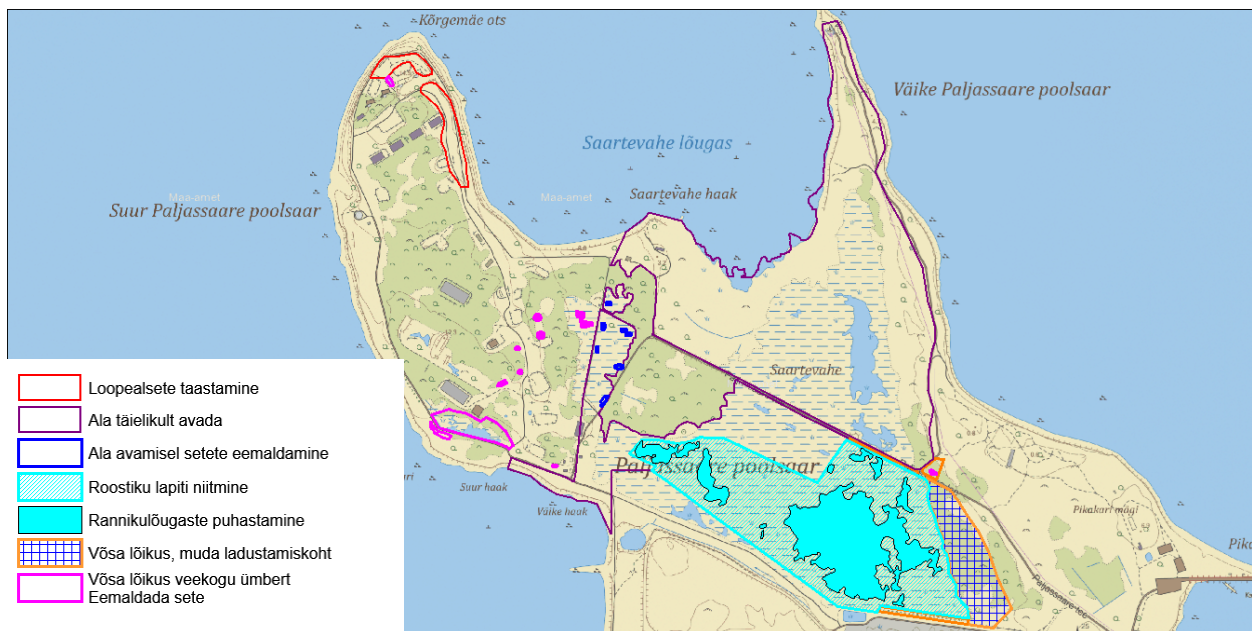
Tegemist on II prioriteedi tööga, mida korraldab Keskkonnaamet ja kohalik omavalitsus. Tegemist on jooksva tegevusega, mida planeeritakse aastatel 2020–2029.

4.1.3.3. RANNIKULÕUGASTE JA VÄIKEVEEKOGUDE TAASTAMINE

Paljassaare lõunaosa roostikus olevate rannikulõugaste (sh Paljassaare järv) taastamise vajalikkus tuleneb nende kinnikasvamisest ning olulisusest linnustikule. Lõugaste taastamist tuleb alustada kõigepealt väiksematest, mille käigus selgub töö tegemise keerukus ning võimalikkus ka suuremal lõukal. Suuremal lõukal töö tegemisel tuleb silmas pidada, et naerukajaka pesitsusala ei kahjustata. Mudast puhastamist (~7,2 ha) tuleks teha septembrist novembrini, pärast aktiivset lindude pesitsusperioodi. Muda saaks ladustada lõugaste ala idaossa võsastunud alale (eelnevalt võsa eemaldada) (joonis 6, tumesinise viirutusega ala). Hiljem võiks ka mudastunud ala selle taimestumisel aastas korra niita, et taas-võsastumist vältida.

Lisaks rannikulõugastele on soovitatud puhastada võsast ning setetest (kokku ~1,3 ha) väiksemaid veekogusid kui kahepaiksetele (nt rabakonn, tähnikvesilik) sobivaid elu- ja kudemispaiku. Selleks on vaja ennekõike nende ümbert eemaldada kasvav võsa, et muuta ala päikesele avatuks ja soodustamaks veekogude kiiremat soojenemist. Vajadusel tuleks teha järskude kallastega veekogud laugemaks. Esmalt võiks puhastada hoiuala idapiiril asuva veekogu (Roostikutorni läheduses). Puhastamist tuleks alustada vee väljapumpamisega, seejärel eemaldada kogu orgaaniline sete ning transportida see veekogust eemale. Veekogude tühjendamise eemaldataks ühtlasi ka kalad, kes toituvad kahepaiksete vastsetest. Veekogude puhastamine peaks toimuma hilissuvel või sügisel (15. augustist 1. novembrini), kui kahepaiksete vastsete moone on läbitud. Vajadusel tuleb tööde tegemisel kohapeal täpsemate juhiste saamiseks kaasata ekspert (nt herpetoloog).

Tegemist on II prioriteedi töödega, mida korraldab Keskkonnaamet ja kohalik omavalitsus. Tegemist on jooksva tegevusega, mida planeeritakse aastatel 2020–2029.

Joonis 6. Kaitsekorralduskavaga planeeritud tööd Paljassaare hoiualal. Joonise alus: Eesti põhikaart, Maa-amet, 2019.

4.1.4. EESKIRJAD, KAVAD

4.1.4.1. KAITSEKORRALDUSKAVA VAHEHINDAMINE JA UUENDAMINE, KAITSE-EESKIRJA MUUTMINE

Kaitsekorralduskava eesmärgid on seatud kümneks aastaks. 2024. aastal tuleb hinnata esimese perioodi tulemuslikkust (väärtuste seisundit ning katvust) ja vajadusel planeerida vastavalt kurdlehise kibuvitsa kaardistustulemustele liigi ohjamiseks tööde tellimist. Kaitsekorraldusperioodi lõpus viiakse läbi kaitse tulemuslikkuse hindamine ning koostatakse uus kaitsekorralduskava järgneviks kümneks aastaks.

Paljassaare hoiuala kaitse-eesmärkide muutmist oleks vaja lähitulevikus kaaluda. Samuti tuleb kaaluda hoiuala laiendamist keskkonnaregistris piiritletud projekteeritava Paljassaare looduskaitseala piires ja/või hinnata looduskaitseala loomise vajadust.

Tegemist on I prioriteedi töödega, mida korraldab Keskkonnaamet. Kaitsekorralduskava vahehindamine on planeeritud 2024. aastal, 2029. aastasse on planeeritud uue kaitsekorralduskava koostamine. Kaitse-eesmärkide täiendamise ja hoiuala laiendamise/looduskaitsealaks muutmise vajaduse hindamine on planeeritud 2022. aastasse.

4.2. TEGEVUSKAVA

Tegevuskava tabelisse (alljärgnev tabel 5) on koondatud eelnevate analüüsidenä esitatud tööd, mis on täitmiseks käesoleva kaitsekorralduskavaga ettenähtud perioodi jooksul.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

Tabel 5. Tegevuskava

Jrk	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Inventuurid, seired, uuringud														
4.1.1.1	Eluslooduse mitmekesisuse ja ohtlike ainete seire	Riiklik seire	KAUR ¹³	I	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.1.1.1	Roosa merikanni inventuur (~4,5 ha)	Inventuur	KeA ¹⁴	III	X									
4.1.1.1	Haudelinnustiku inventuur hoiuala maismaal (~135 ha)	Inventuur	EOÜ ¹⁵ /KeA	II	X				X					X
4.1.1.1	Kurdlehise kibuvitsa inventuur (~2,5 ha)	Inventuur	KeA	II		X								
4.1.1.1	Jumalakäpa inventuur (~0,4 ha)	Inventuur	KeA	III	X									
Hooldus, taastamine ja ohjamine														

¹³ Keskkonnaagentuur

¹⁴ Keskkonnaamet

¹⁵ Inventuuri tegemist korraldab Eesti Ornitoloogiaühing (EOÜ) 2020. aastal ja Keskkonnaamet 2024. ning 2029. aastal.

4.1.3.1	Võsastunud alade avamine, puude harvendamine ja hooldus (~50,7 ha)	Taastamine ja/või hooldustööd	KeA/KOV ¹⁶	II	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.1.3.1	Loopealsete taastamine ja hooldus (~1,6 ha)	Taastamine ja/või hooldustööd	KeA/KOV	II	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.1.3.2	Roostiku niitmine (~20,4 ha)	Taastamine ja/või hooldustööd	KeA/KOV	II	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.1.3.3	Väikeveekogude puhastamine, võsa lõikus nende ümbert (~1,3 ha)	Taastamine ja/või hooldustööd	KeA/KOV	II	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.1.3.3	Rannikulõugaste puhastamine (~7,2 ha)	Taastamine ja/või hooldustööd	KeA/KOV	II	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.1.1	Väikekiskjate ja metssigade arvukuse vähendamine	Ohjamine	KeA/KOV	I	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.2	Sosnovski karuputke tõrje ¹⁷	Ohjamine	KeA	I	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.2	CoastNet Life projekti raames kurdlehise kibuvitsa tõrje (~13,2 ha)	Ohjamine	KeA	I	X									
Taristu														
4.1.2.1	Tähiste paigaldamine (5 tk) ja hooldus	Kaitsealuste objektide tähistamine	RMK ¹⁸	II	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.1.2.1	Külüstust suunavate infotahvlite paigaldamine (1 uus, 9 asendada) ja hooldus	Külüstajate teavitamine	KOV	II	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.1.2.1	CoastNet Life projekti tutvustava infotahvli paigaldamine ja hooldus	Külüstajate teavitamine	KeA/KOV	II	X	X	X	X	X	X				

¹⁶ Kohalik omavalitsus

¹⁷ Ala on riiklikus tõrjes

¹⁸ Riigimetsa Majandamise Keskus

4.1.2.1	CoastNet Life projekti raames roostikutorni rekonstrueerimine ja hooldus	Taristu hooldus	KeA/KOV	II	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Kavad, eeskirjad														
4.1.4.1	Kaitsekorralduskava vahehindamine ja uuendamine	Tegevuskava	KeA	I					X					X
4.1.4.1	Vahehindamisel hinnata kurdlehise kibuvitsa ohjamise vajalikkust	Tegevuskava	KeA	I					X					
4.1.4.1	Kaitse-eesmärkide muutmise/hoiuala laiendamise/LKA loomise hindamine	Kaitsekorra muutmine	KeA	I			X							

5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamise aluseks on seired, inventuurid ja paikvaatlused ning kaitsekorralduslike tööde käigus kogutud andmed. Tulemuslikkuse hindamiseks on vaja hoiualal tehtavad tööd dokumenteerida. Kaitsekorraldusperioodi keskel ja lõpus koostatakse kaitsekorralduse tulemuslikkuse analüüs. Käesoleva kaitsekorralduskava tulemuslikkuse vahehindamine tehakse 2024. aastal ning kava täitmise analüüs 2029. aastal. Eelmise kaitsekorraldusperioodi (2008–2016) mitteametliku tulemuslikkuse hindamise on teinud Meelis Uustal, kes oli ka eelneva kaitsekorralduskava koostaja. Eelmise kaitsekorraldusperioodi tulemuslikkuse hindamine on lisatud käesoleva kaitsekorralduskava lisana (lisa 7).

Kaitsekorralduskava täitmise analüüs on ühtlasi ka aruanne selle täitmise efektiivsuse osas. Kaitse-eesmärgiks olevate liikide seisundit hinnatakse tema arvukuse, leiukoha pindala ja seisundi järgi. Kaitsekorraldus loetakse edukaks, kui kaitse-eesmärgiks oleva liigi leiukoha pindala või arvukus on jäänud samaks või suurenenud ning liigi seisund hoiualal on soodne. Kaitsekorraldus on olnud tulemuslik, kui hoiu- ja linnuala kaitse-eesmärgiks olevate liikide arvukus on sama või suurem ja elupaigad on säilinud või laienenud ning liikide väärtus jäänud samale tasemele või tõusnud. Kaitsekorraldus loetakse edukaks, kui on saavutatud tabelis 3 seatud eesmärgid.

Kaitsekorraldusperiood on olnud edukas, kui on rakendatud ja teostatud kaitsekorralduskava tabelis 4 planeeritud kaitsekorralduslikud tegevused ning viidud läbi seired. Hoiuala kaitse-eesmärgiks olevate liikide ning alal leiduvate kaitsealuste liikide kohta on olemas ajakohased andmed.

Kõikide valdkondade tulemuslikkuse hindamise kriteeriumid ning nende arvulised väärtused on esitatud tabelis 5. Tabelis on esitatud vastavate kaitseväärtuse kohta ülevaاتlikult kaitsetegevuse tulemuslikkuse hindamiseks vajalikud kriteeriumid ning nende lähte- ja sihtväärtused.

Tabel 6. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine

Jrk	Väärtus	Indikaator	Kriteerium ja tulemus	Selgitus
2.1.1	Aul	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Hindamise aluseks on riiklik seire ja inventuuri tulemused (vt ptk 4.1.1.1)
2.1.1	Hahk	Liigi esinemine	Kasutab ala läbirändel	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Heletilder	Liigi esinemine	Kasutab ala läbirändel	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Hüüp	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Jõgitiir	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Jääkoskel	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Kalakajakas	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Kaldapääsuke	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Kiivitaja	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Kõvernokk-rüdi	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Kühmnokk-luik	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Lauk	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Laululuik	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Liivatüll	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Luitsnokk-part	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Mudatilder	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Naerukajakas	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust

2.1.1	Piilpart	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Punajalg-tilder	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Punapea-vart	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Punaselg-õgija	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Randtiir	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Rohukoskel	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Roo-loorkull	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Rooruik	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Rägapart	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Rästas-roolind	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Rääkspart	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Sarvikpütt	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Sinikael-part	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Sookurg	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Soorüdi	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Suurkoovitaja	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Sõtkas	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Tumetilder	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Tutkas	Arvukus	Kasutab ala läbirändel	Vaata eelmist selgitust

2.1.1	Tuttpütt	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Tuttvart	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda ja kasutab ala läbirändel	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Tuuletallaja	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Täpikhuik	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Veetallaja	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Viupart	Arvukus	Kasutab ala läbirändel	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Väikekoovitaja	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Väikekoskel	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda ja kasutab ala läbirändel	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Väikeluik	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Väiketüür	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Väiketüll	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.1	Värbrüdi	Arvukus	Arvukus ei tohi väheneda	Vaata eelmist selgitust
2.1.2	Suur-kuldtiib	Leiukoha pindala, arvukus ja liigi seisund	Leiukoha pindala on säilinud 38,4 ha-l ja arvukus on 6-10 isendit ning liik on soodsas seisundis	Kohapealsed vaatlused

LISAD

LISA 1. PALJASSAARE HOIUALAL KEHTIV KAITSEKORD

Looduskaitseseadus

Vastu võetud 21.04.2004

RT I 2004, 38, 258

jõustumine 10.05.2004

/.../

3. peatükk

KAITSE KORRALDAMINE

§ 14. Üldised kitsendused

(1) Kaitsealal, hoiualal, püsielupaigas ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis ei või ilma kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekuta:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ega kõlviku sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) [kehtetu - RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]
- 5) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 6) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 7) anda projekteerimistingimusi;
- 8) anda ehitusluba;
- 9) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks. [RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]

(2) Kaitstava loodusobjekti valitseja ei kooskõlasta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevust ja muud tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

(3) Kaitstava loodusobjekti valitseja võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevuste ja muude tegevuste, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajavad kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kooskõlastamisel kirjalikult seada tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevusi ei esitatud kaitstava loodusobjekti valitsejale kooskõlastamiseks või tegevustes ei arvestatud käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel seatud tingimusi, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(5) Keskkonnaministeriumil või Keskkonnaametil on keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus määrata kaitstava loodusobjekti kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib

kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.
[RT I 2009, 3, 15 - jõust. 01.02.2009]

/.../

5. peatükk HOIUALAD

§ 32. Hoiuala

(1) Hoiuala moodustatakse loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku soodsa seisundi tagamiseks, kui see ei ole tagatud muul käesoleva seadusega sätestatud viisil.

(2) Hoiualal on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati ning kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi.

(3) Hoiualal on metsaraie keelatud, kui see võib rikkuda kaitstava elupaiga struktuuri ja funktsioone ning ohustada elupaigale tüüpiliste liikide säilimist.

(4) Metsaseaduse kohase metsateatise menetlemisel tuleb arvestada hoiuala kehtestamise eesmärki. Hoiuala valitseja võib kohustada:

1) tegema kavandatavat metsaraiet kindlaks määratud ajal;

2) kasutama kavandatava raie korral kindlaks määratud tehnoloogiat.

(4¹) Kui kavandatav uuendusraie on kooskõlas käesoleva paragrahvi lõigetega 2 ja 3, on hoiualal lubatud lageraie langi suurus kuni kaks hektarit ja laius kuni 30 meetrit ning turberaie langi suurus kuni viis hektarit. [RT I 2009, 53, 359 - jõust. 21.11.2009]

(5) Hoiualal kavandatava tegevuse mõju elupaikade ja liikide seisundile hinnatakse keskkonnamõju hindamise käigus või käesoleva seaduse §-s 33 sätestatud korras.

Hoiualade kaitse alla võtmine Harju maakonnas¹

Vastu võetud 16.06.2005 nr 144

RT I 2005, 38, 300

jõustumine 10.07.2005

Määrus kehtestatakse «Looduskaitseaduse» § 10 lõike 1 alusel ning lähtudes Looduskaitseaduse» § 11 lõikes 1 sätestatust.

§ 1. Harju maakonnas kaitse alla võetavad hoiualad ja kaitse alla võtmise eesmärk

(1) Harju maakonnas võetakse kaitse alla järgmised hoiualad: /.../

13) Paljassaare hoiuala, mille kaitse-eesmärk on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ I lisas nimetatud linnuliikide ja I lisas nimetamata rändlinnuliikide ning EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liigi elupaikade kaitse. Liigid, kelle elupaika kaitstakse, on: luitsnökk-part (*Anas clypeata*), piilpart (*Anas crecca*), rägapart (*Anas*

querquedula), rääkspart (*Anas strepera*), tuttvart (*Aythya fuligula*), hüüp (*Botaurus stellaris*), sõtkas (*Bucephala clangula*), soorüdi ehk soorisla (*Calidris alpina*), kõvernokk-rüdi ehk kõvernokk-risla (*Calidris ferruginea*), värbrüdi ehk värbrisla (*Calidris temminckii*), väiketüll (*Charadrius dubius*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), aul (*Clangula hyemalis*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), kühmokk-luik (*Cygnus olor*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), jääkoskel (*Mergus merganser*), väikekoovitaja (*Numenius phaeopus*), sarvikpütt (*Podiceps auritus*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), täpikhuik (*Porzana porzana*), rooruik (*Rallus aquaticus*), hahk (*Somateria mollissima*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), tumetilder (*Tringa erythropus*), mudatilder (*Tringa glareola*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*), kiivitaja (*Vanellus vanellus*) ja suur kuldtiib (*Lycaena dispar*);
/.../

LISA 2. VÄÄRTUSTE KOONDTABEL

Jrk	Väärtus	Kaitse-eesmärk 30 aasta perspektiivis	Ohutegur	Meede	Oodatud tulemus kaitsekorraldusperioodi lõpus
2.1.1	Aul	Arvukus ei tohi väheneda	Puudub, kuna liik peatub peamiselt rannikumeres	Puudub	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Hahk	Kasutab ala läbirändel	Puudub, kuna liik peatub peamiselt rannikumeres	Puudub	Kasutab ala läbirändel
2.1.1	Heletilder	Kasutab ala läbirändel	Röövlus, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate arvukuse piiramine ja rannaniidu hooldamine 18,6 ha-l	Kasutab ala läbirändel
2.1.1	Hüüp	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade arvukuse piiramine ja roostikuga alade säilitamine 20% niidetavast alast ning hooldamine	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Jõgitiir	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, elupaikade degradeerumine, häirimine	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine ja küllastajate suunamine ning rannaniidu hooldamine 18,6 ha-l	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Jääkoskel	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel	Röövlus, elupaikade degradeerumine, häirimine	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine ja küllastajate suunamine, raieid	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel

				teha väljaspool pesitsusaega	
2.1.1	Kalakajakas	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, elupaikade degradeerumine, häirimine	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine, küllastajate suunamine, roostikuga alade säilitamine 20% niidetavast alast ja hooldamine	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Kaldapääsuke	Arvukus ei tohi väheneda	Puudub, liik pesitseb üldjuhul raskesti ligipääsetavastes kohtades	Puudub	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Kiivitaja	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate arvukuse piiramine ja rannaniidu hooldamine 18,6 ha-l	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Kõvernokk-rüdi	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate arvukuse piiramine ja rannaniidu hooldamine 18,6 ha-l	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Kühmnokk-luik	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel	Röövlus, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine, küllastajate suunamine	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel
2.1.1	Lauk	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel	Röövlus, häirimine, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine, küllastajate suunamine, roostikuga alade säilitamine 20% niidetavast alast ja	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel

				hooldamine	
2.1.1	Laululuik	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus	Väikekiskjate arvukuse piiramine	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Liivatüll	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, häirimine, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine, küllastajate suunamine, hooldada rannaniitu 18,6 ha-l	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Luitsnökk-part	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, häirimine, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine, küllastajate suunamine, hooldada rannaniitu 18,6 ha-l, roostikuga alade säilitamine 20% niidetavast alast ja hooldamine	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Mudatilder	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate arvukuse piiramine, hooldada rannaniitu 18,6 ha-il	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Naerukajakas	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, häirimine, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine, küllastajate suunamine, roostikuga alade säilitamine 20% niidetavast alast ja hooldamine	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Piilpart	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, raied	Väikekiskjate, metssigade arvukuse piiramine, raieid teha	Arvukus ei tohi väheneda

				väljaspool pesitsusaega	
2.1.1	Punajalg-tilder	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, häirimine, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine, küllastajate suunamine, hooldada rannaniitu 18,6 ha-l	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Punapea-vart	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel	Röövlus, häirimine	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine, küllastajate suunamine	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel
2.1.1	Punaselg-õgiija	Arvukus ei tohi väheneda	Raied, elupaikade degradeerumine	Raieid teha väljaspool pesitsusaega, loopealsete taastamine 1,6 ha-l ja hilisem hooldus	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Randtiir	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, häirimine, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine, küllastajate suunamine, hooldada rannaniitu 18,6 ha-l	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Rohukoskel	Arvukus ei tohi väheneda	Rõ	Väikekiskjate, metssigade arvukuse piiramine	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Roo-loorkull	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade arvukuse piiramine, roostikuga alade säilitamine 20% niidetavast alast ja hooldamine, hooldada rannaniitu 18,6 ha-l	Arvukus ei tohi väheneda

2.1.1	Rooruik	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade arvukuse piiramine, roostikuga alade säilitamine 20% niidetavast alast ja hooldamine	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Rägapart	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, häirimine, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine, küllastajate suunamine, hooldada rannaniitu 18,6 ha-l	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Rästas-roolind	Arvukus ei tohi väheneda	Elupaikade degradeerumine	Roostikuga alade säilitamine 20% niidetavast alast ja hooldamine	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Rääkspart	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, häirimine, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine, küllastajate suunamine, hooldada rannaniitu 18,6 ha-l	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Sarvikpütt	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, häirimine, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine, küllastajate suunamine, rannaniidu hooldamine 18,6 ha-il	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Sinikael-part	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel	Röövlus, häirimine, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine, küllastajate suunamine, hooldada rannaniitu	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel

				18,6 ha-l, roostikuga alade säilitamine 20% niidetavast alast ja hooldamine	
2.1.1	Sookurg	Kasutab ala läbirändel	Elupaikade degradeerumine	Rannaniidu hooldamine 18,6 ha-l	Kasutab ala läbirändel
2.1.1	Soorüdi	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade arvukuse piiramine, hooldada rannaniitu 18,6 ha-l	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Suurkoovitaja	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate arvukuse piiramine, hooldada rannaniitu 18,6 ha-l	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Sõtkas	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus	Väikekiskjate arvukuse piiramine	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Tumetilder	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate arvukuse piiramine, hooldada rannaniitu 18,6 ha-l	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Tutkas	Kasutab ala läbirändel	Röövlus, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate arvukuse piiramine, hooldada rannaniitu 18,6 ha-l	Kasutab ala läbirändel
2.1.1	Tuttpütt	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, häirimine, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine, külastajate suunamine, roostikuga alade säilitamine 20% niidetavast alast ja hooldamine	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Tuttvart	Arvukus ei tohi väheneda,	Röövlus	Väikekiskjate, metssigade arvukuse piiramine,	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel

		kasutab ala läbirändel		roostikuga alade säilitamine 20% niidetavast alast ja hooldamine	
2.1.1	Tuuletallaja	Arvukus ei tohi väheneda	Raied	Raieid teha väljaspool pesitsusaega	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Täpikhuik	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade arvukuse piiramine, küllastajate suunamine, roostikuga alade säilitamine 20% niidetavast alast ja hooldamine	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Veetallaja	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate arvukuse piiramine, hooldada rannaniitu 18,6 ha-l	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Viupart	Kasutab ala läbirändel	Puudub, liik peatub peamiselt rannikumeres	Puudub	Kasutab ala läbirändel
2.1.1	Väikekoovitaja	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate arvukuse piiramine, hooldada rannaniitu 18,6 ha-l	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Väikekoskel	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel	Röövlus	Väikekiskjate arvukuse piiramine	Arvukus ei tohi väheneda, kasutab ala läbirändel
2.1.1	Väikeluik	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus	Väikekiskjate arvukuse piiramine	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Väiketiir	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, häirimine, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine, küllastajate	Arvukus ei tohi väheneda

				suunamine, hooldada rannaniitu 18,6 ha-l	
2.1.1	Väiketüll	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, häirimine, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate, metssigade ja vareslaste arvukuse piiramine, küllastajate suunamine, hooldada rannaniitu 18,6 ha-l	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.1	Värbrüdi	Arvukus ei tohi väheneda	Röövlus, elupaikade degradeerumine	Väikekiskjate arvukuse piiramine; hooldada rannaniitu 18,6 ha-l	Arvukus ei tohi väheneda
2.1.2	Suur-kuldtiib	Leiukoht on säilinud hoiualal vähemalt 38,4 ha-l ning arvukus 6-10 isendit, liigi seisund on soodne	Puudub	Puudub	Leiukoht on säilinud hoiualal vähemalt 38,4 ha-l ning arvukus 6-10 isendit, liigi seisund on soodne

LISA 3. KAITSEKORRALDUSKAVA AVALIKKUSE KAASAMISE MATERJALID

Avalikkuse kaasamise koosolek toimus Tallinnas Keskkonnaameti Harju kontoris (Viljandi mnt 16) 29.11.2019 kell 10.

Protokoll

Meelis: Kuidas ja millal saab kaitse-eesmärgid korda? Seal on linnuliike, keda hoiualal üldse ei leidu, nt kaldapääsuke.

Riina: Kaitse-eesmärkide muutmist hinnatakse 2022. aastal, see on kavaga ka planeeritud.

Meelis: Sama on ka kavas olevate kaitse-eesmärkidega, kus praegu sätestatud arvukused pole saavutatavad. Järgmise aasta linnustiku inventuur annab kindlasti hea ülevaate ja täpsustab arvukust, samas tuleb ka tausta vaadata ja hinnata varasemaid tulemusi

Monika: Inventeerijad arvestavad ka juhuvaatlusi oma hinnangute andmisel.

Meelis: Nad arvestavad ikkagi käesoleva aasta juhuvaatluste tulemusi, mitte eelnevate aastate oma.

Monika: Järsku peaks tihedamalt haudelinnustiku inventuure kavaga planeerima.

Tanika: Monika tegid ka varem ettepaneku, et võiks kaaluda tihedamalt inventuuride tegemist kavaga, nt võiks haudelinnustiku inventuuri teha veel vahepeal 2024. aastal ning jooksvalt riikliku seirega uuritakse siis talvitujaid.

Monika: Haudelinnustikku saab võib-olla ka riiklikku seiresse panna.

Tanika: Praegu riikliku seire programmis pole, praegu saame ise inventuuri tellida.

Riina: Monika, sa saad teha LKB-le ettepaneku analüüsida, kas oleks võimalik haudelinnustikku riiklikku seiresse panna.

Tanika: Tegemist ei ole suure alaga, peaks muutma kavas ka selle, et 2024. ja 2029. aasta inventuurid tuleks ka kogu hoiuala maismaale. Hoiualade puhul on eriti oluline, et liigid oleksid registris, seega tuleb ilmtingimata kõik andmed esitada registrisse kandmiseks.

Tanika: Kui suur on metssigade probleem?

Meelis: Väga suur ei ole probleem, aga piisab vähesest. On probleem üksikute metssigadega. Vareste ohjamine on keerulisem. Kui varem eemaldasime niitude servast puistuid, siis oli näha, et niidud olid kogu aeg vareseid täis, u 100 isendit kogu aeg niidul. Valikulist vareste peletamist pole ka võimalik teha.

Tanika: Vareslaste puhul saab probleemi leevendada puistu eemaldamisega niitude servaaladelt. Lisan kavasse ka metssigade poolse röövlus ja selle, et vajalik on nende jaht. Röövlust põhjustavate elustikurühmade arvukuse vähendamisel võiks olla nulltolerants, iseasi, kuidas neid kätte saadakse. Põhikaardi järgi on alal põõsastik, puid palju pole. Tegevuste raames võetakse puistut vähemaks.

Meelis: Kaldapääsukestel puudub alal sobiv elupaik, seega ei ole seal kaldapääsuke. Tegelikult võiks teha ettepaneku neile sobivaid elupaiku tekitada. 95% eesmärkidest on täiesti valed, nt jääkosklaid on seal sadu. Kaldapääsuke kasutab ala toitumisalana. Kaks aastat tagasi toodi tõkkepuu juurde suur hunnik pinnast, ehk on numbrid tulnud sealt.

Tanika: Kavasse tabelisse 3 panen pigem siis kirja, et arvukus ei tohi langeda, mitte panna selget arvulist eesmärki.

Riina: Meelis, edastasid ühe Exceli tabeli, kas saaksime seda taustinformatsioonina kasutada lisades kava lisana selle. Sellest tabelist saab aimu, et standardandmebaas ongi ülehinnatud ja

eelnevad uuringud täpsemad. Kui kaua sul võtaks aega tabelit täiendada 2019. aasta inventuuri andmetega?

Meelis: Püüan järgmise nädala jooksul andmed üle vaadata.

Meelis: Haha puhul on röövlus väga suur probleem. Juuni alguses on näha, et seal on 5 emaslindu viie pojaga, ma arvan, et süüdi on kajakad.

Meelis: Kas CoastNet Life projektis on voldikute koostamine? Eelmisel aastal tellis amet Tarvo Valkerilt mingid eesti- ja ingliskeelsed tekstid, neid saaks kasutada.

Riina: Ehk saame kasutada neid tekste ja need kuskile digitaalselt üles panna, et oleks kasutatavad. Me ei pea tegema paberkandjal voldikuid.

Meelis: Alal on üleval kolm külastusloendurit. Üritan lähinädalal ära käia ja andmed alla laadida. Kuna seal on kolm loendurit, saab päris selge numbri kätte. Need loendurid jäävad sinna. Loendurid sai paigaldatud projekti raames, praegu väga aktiivselt ei kasutata.

Riina: Kui andmeid vaatate, saatke edasi.

Tanika: Kas karjaaed toimib külastajaid suunava taristuna?

Meelis: Jah, keegi otseselt sisse ei roni. Eelmisel aastal oli probleem ka külmunud pinnasega, kuna reaalselt on külmunud pinnast vähem kui meie hangete period kestab. Seega on probleeme, vaja oleks pikemat aega. Probleem on see, et roostiku vedu on nii kallis, et peame praegu tegema roostiku purustamist.

Tanika: Oleme selle kavasse soovitusena pannud, et roog tuleks ära viia, kuna see on veekogude toitelisust tõstev. Samas on arusaadav, et tegemist on liiga kuluka tööga.

Tanika: Kus asub täpselt AS Tallinna Vesi reoveetorustik hoiualal?

Meelis: Kolm toru on kümne-meetrise vahega. Torud lekkisid, võib oletada, et ehk sellepärast ei leitud alal ka kahepaikseid. Jumalakäpa kasvukohtades on vajadus võsa eemaldamiseks.

Riina: Kavas saame tekstis täpsustada, et jumalakäpa kasvukoha piires on tööd olulised. Kasvukoht kattub loopealsega ja selle taastamisel paraneb ka kasvukoht.

Käthlin: Jumalakäpa inventuuri tähtaeg on 15. august 2020.

Tanika: Kas rannaniidu hooldaja soovib ka ala laiendada?

Meelis: Sellega tegeleb Tõnu, ma täpselt ei tea, taastatava ala arvel niiduala suureneb.

Tanika: Kas 20% roostiku säilitamist on piisav, vaatasime Läänemaa alade eeskujul. 20% on hinnanguline. Tööde kavandamise etapil on mõistlik kaasata ornitoloog, et saaks täpsema hinnangu.

Meelis: Ilmselt on olulisem, et säiliks mosaiiksus. Kogu rooala, sh nelinurkne ala, mis praegu väljaspool lõikusala, võiks sisse olla võetud. Teen ettepaneku lisada ka need alad kavasse, mis Riinu on lisaks pakkunud 2019. aasta kahepaiksete inventuuris. Kõhklusi tekitab mudaladustamine ja tühjaks pumpamine, see on nii suur töö, samas on see hädavajalik, mülgastumise tunnusliigid on juurde tulnud, kogu aeg kasvab edasi kinni. Veepiiri laiendamise teema on äärmiselt prioriteetne, mõtlen Paljassaare järve. Kas muda eemaldamine on niivõrd oluline? Pigem tuleks ehk laiendada avatud veepinda.

Tanika: Jätame praegu kavasse sisse, samas on tööd väga mahukad. Lisaks töid esile, et loomastikku kirjeldav infotahvel ei ole hetkel külastustaristuna kavas, lisan selle ka.

Meelis: Loomastiku infotahvel on laudraja lõpus.

Tanika: Praegu on 550 m laudrada matakarakajana. Kas lisame pinnastee matkarajana?

Meelis: Las jääb lihtsalt laudtee.

Tanika: Tegite ettepaneku teha kogu taimestiku inventuur. Roosa merikanni inventuur on meile endale jõukohane, kogu taimestiku inventuuri me ise ei tee ja rahastust me sellele suunata ei saa.

Meelis: Aas-karukella kasvukohad on koos roosa merikanniga, tee äärsetel niidualadel on ka aas-karukella. Tee servades on ka käpalisi.

Tanika: Kokkuvõttes panen kavaga planeeritud kõikide kaitsekorralduslike tööde algusaastaks 2020. aasta. Kurdlehise kibuvitsa tööde algusaja osas ootan Tõnult sisendit.

Tanika: Tegite ettepaneku kaitse tulemuslikkust hinnata ja olete analüüsinud, mis tegevusi alal on eelmisel perioodil tehtud, saame lisada teie poolt tehtud hindamise kavale lisana ja sellele ka viidata.

Osalejate nimekiri

CoastNetLIFE, LIFE17NAT/FI/000544

Paljassaare hoiuala kaitsekorralduskava koostamine Ranniku LIFE projekti raames

Tallinn, 29.11.2019

Osalejad:

Nimi	Asutus/huvigrupp	Allkiri
MEELIS UUSTAL	TALLINNA KESKKONNAAMET	<i>[Signature]</i>
Ping Kottler	Kesklinnaamet	<i>[Signature]</i>
Honika Rauufs - QRO	KeA	<i>[Signature]</i>
Katrin Rilo	KeA	<i>[Signature]</i>
Tanika Ojaõel	KeA	<i>[Signature]</i>

LISA 4. ULATUSLIKE LOODUSÕNNETUSTE LIKVIDEERIMINE JA METSAKAHJUSTUSTE LEVIKU TÕKESTAMINE KAITSEALA PIIRANGUVÖÖNDIS JA HOIUALAL

Kaitstava loodusobjekti piiranguvööndis ja hoiualal üldreeglina lubatakse tegevusi, mille mõju objekti kaitse-eesmärgile on neutraalne või positiivne. Nendel aladel on tolereeritavad ka majanduslikel eesmärkidel tegevused viisil ja mahus, mis ei ole vastuolus kaitstava loodusobjekti kaitse-eesmärgiga. Paratamatult võib ette tulla ka olukordi, mida ei ole võimalik lahendada tavapäraselt selleks kasutatavate õigusnormide järgi (nt lageraiet oleks vaja teha suuremal alal, kui kaitsekord seda võimaldab). Tüüpilisteks sellisteks näideteks on loodusõnnetused metsamaal, nagu torm, tuli või ulatuslik metsakahjustuse levik, invasiivse võõrliigi levik jmt. Looduskaitse vaatevinklist vaadates on sellistel juhtudel tegemist metsa ökosüsteemile omaste protsessidega, milledesse pole vaja tingimata sekkuda, kuid mis maaomaniku vaatevinklist võib aga tähendada majanduslikku kahju. Lisaks esineb ka olukordi, kus mitte sekkumisega võivad kahjustused kanduda väljapoole kaitstavaid alasid: näiteks metsakahjurid võivad kaitsealalt levida majandusmetsadesse. Seetõttu peab kaitseala valitseja erandolukordades kaaluma erinevaid huve ja otsima kompromisslahendusi.

Metsaseadus võimaldab loodusõnnetuste likvideerimiseks või metsakahjustuste leviku tõkestamiseks teha lageraiet või sanitaarraiet (kuni täiuseni 0,3). Kaitsealadel tuleb sealjuures arvestada ka kaitse-eeskirjaga seatud piirangutega (langi suurusele, täiusele vmt). Lisaks eelnevale on võimalik teha ka kujundusraiet, kui kaitsekorralduskava seda ette näeb.

Alljärgnevalt ongi toodud piiranguvööndis ja hoiualal rakendatavad kujundusraie põhimõtted, mida kasutatakse metsakahjustuste leviku tõkestamiseks ja ulatuslike loodusõnnetuste likvideerimiseks, kui neid erandolukordi ei ole võimalik lahendada kaitsekorraga ettenähtud metsamajandamise reeglite raames (lageraie või sanitaarraiena). Kujundusraie kooskõlastamine toimub kaitseala valitseja kaalutusotsuse alusel: kaitseala valitseja hindab kujundusraie teostamise vajalikkust ja kooskõla kaitse-eesmärgiga.

Kaitstava loodusobjekti valitseja võib lubada piiranguvööndis või hoiualal teha kujundusraiet, arvestades järgmisi põhimõtteid:

- 1) Kahjustuste likvideerimine kiirendab kaitse-eesmärgi tagamiseks vajaliku uue metsapõlve teket või see pole vastuolus kaitse-eesmärgiga.
- 2) See on vajalik võõrliigi tõrjeks või metsakahjurite leviku tõkestamiseks kaitsealalt väljapoole.

LISA 5. FOTOD

Fotode autor on Tanika Ojasild.

Foto 1. Hoiuuala tähis, mis tuleb asendada ning paigutada nähtavamale kohale.

Foto 2. Soditud ja asendatav infotahvel Roostikutorni juures.

Foto 3. Vaade Valgest tornist rannaniidule.

Foto 4. Vaade Roostikutornist roolale ja rannikulõukale (taamal reoveepuhastusjaam).

Foto 5. Rannaniidule viiv laudtee ja seda ümbritsev karjaaed.

Foto 6. Paljassaare hoiualale viiva Paljassaare tee alguses olev tõkkepuu ja keelumärk.

**LISA 6. KOONDATUD HOIUALA LINNUSTIKU ARVUKUS EELNEVATE UURINGUTE
TULEMUSEL JA EELNEVA KAITSEKORRALDUSPERIOODI (2008–2016)
KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE**

Kaitsekorralduskava lahutamatu osa eraldi Excel failina, autor Meelis Uustal (lisa 6).